

21.11.2013. u 12.20h

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, uvaženi predsjedniče i članovi Vlade,
Otvaram petu, posebnu sjednicu jesenjeg zasijedanja u 2013. godini Skupštine Crne Gore 25 saziva.

Kao što znate, ova sjednica je posvećena Premijerskom satu u okviru kojeg premijeru postavljaju pitanja predsjednici, odnosno ovlašćeni predstavnici klubova poslanika, tako da je dnevni red današnje sjednice Premijerski sat.

Prema našoj ustaljenoj praksi, u postavljanju pitanja premijeru idemo od većeg ka manjim klubovima.

U ime kluba Demokratske partije socijalista pitanje premijeru će postaviti šef kluba, kolega Milutin Simović.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče Skupštine.

U ime poslaničkog kluba Demokratske partije socijalista predsjedniku Vlade postavljam pitanje:

Gospodine predsjedniče, koje mjere aktuelne politike Vlada sprovodi u politici zapošljavanja, pogotovo zapošljavanja mladih?

Obrazloženje: Svjedoci smo da je problem nezaposlenosti na globalnom nivou od strane relevantnih institucija i eksperata označen kao najveći ekonomski i politički izazov sa kojim se suočavaju i najrazvijenije države. Evropa se sa problemom nezaposlenosti sistemski bavi od početka krize, ali je rast nezaposlenosti eksplodirao u mnogim njenim državama.

U cilju potpunijeg sagledavanja i rješavanja ovog značajnog pitanja, 21. oktobra u Beču održan je Dijalog o zapošljavanju mladih u Jugoistočnoj Evropi u organizaciji Svjetske banke. Razlozi održavanja ovog dijaloga su zabrinjavajuće visoke stope nezaposlenosti mladih, kao i značajan broj koji je izvan obrazovnog procesa. Jedan od ciljeva dijaloga bio je razmjena iskustava i bolje upoznavanje uloge makroekonomske politike, tržišta, podsticaja vještina i ostalih faktora za integraciju mladih na tržište rada.

Posebna pažnja posvećena je disproporciji u vještinama koje su potrebne poslodavcima i onima koje se nude na tržištu rada, što dodatno uzrokuje visoke stope nezaposlenosti.

Evropska komisija je 8. novembra 2013. godine donijela paket mjera u cilju borbe protiv nezaposlenosti mladih. U memorandumu Evropske komisije u opisu trenutne situacije iznijeti su podaci da 7,5 miliona mladih Evropljana do 24 godine nijesu zaposleni, nijesu u procesu obrazovanja i nijesu u procesu obuke. U posljednje četiri godine, ukupna stopa zaposlenosti mladih pala je čak tri puta. Države članice s najvećom stopom nezaposlenosti su: Grčka oko 60%, Španija 56,5%, Hrvatska 52,8%, Kipar 43,9%, Italija 40,4% i Portugalija 36,9%.

Izazovi koji su pred nama slični su sa izazovima sa kojima se susreću i brojne zemlje Evropske unije: bolje usklađivanje politike obrazovanja sa aktuelnim i budućim zahtjevima tržišta rada, politike obrazovanja koja daje nova

znanja i vještine za nove tehnologije u svijetu brzih promjena; formalno, neformalno i informalno učenje koja se jednako vrednuju i formalno priznaju; prepoznavanje različitosti problema mladih u ruralnim i gradskim sredinama i njihovo rješavanje; ravnomjeran regionalni razvoj; unapređenje informisanja i edukacije; pojačan dijalog između sindikata, poslodavaca i obrazovnih institucija o strukturi i sadržaju obrazovanja; unapređenje povezivanja ponude i potražnje radne snage; podsticanje preduzetništva i samozapošljavanja; lakša dostupnost pripravničkog staža.

Zbog toga, klub poslanika Demokratske partije socijalista daje posebnu podršku aktivnoj Vladi u ovoj oblasti, koja ima za cilj povećanje zaposlenosti, pogotovo kada je riječ o mladoj populaciji.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Izvolite, predsjedniče Vlade, imate riječ.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče Parlamenta, uvaženo predsjedništvo, poštovani poslaniče Simoviću,

Crna Gora kao zemlja kandidat za članstvo u Evropskoj uniji čvrsto je opredijeljena prema suštinskoj, a ne samo formalnoj primjeni evropskih vrijednosti i standarda. U tom smislu zaposlenost treba sagledavati kao ključni cilj društvenog i ekonomskog razvoja koji neposredno utiče na kvalitet života stanovništva. Nedovoljna zaposlenost, a posebno visoka stopa nezaposlenosti mladih je jedan od težih izazova sa kojim se Crna Gora danas suočava.

Politika zapošljavanja zaslužuje centralno mjesto u domenu javnih politika, ne samo zato što je usmjerena ka najvažnijem cilju ekonomskog i društvenog razvoja već i zato što praktično nema institucionalne reforme, sektorske politike ili pojedinačne mjere koja ne ostavlja trag na nivo i strukturu zaposlenosti.

Takvo značenje politike zapošljavanja definisano je i u Nacionalnoj strategiji zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2012-2015. godine, kao strateškom dokumentu u oblasti politike zapošljavanja. Strategija je inspirisana pristupom korišćenim u integrisanoj socioekonomskoj strategiji Evropske unije 2020. kojim su definisani ciljevi pametnog, inkluzivnog i održivog razvoja.

Mladi kao najkreativniji, najperspektivniji dio društva ostaju u centru pažnje politike zapošljavanja, kako u Evropskoj uniji tako i u Crnoj Gori.

Svjetska ekonomska kriza se u velikoj mjeri odrazila na povećanje broja nezaposlenih, naročito mladih do 24 godine. Evropska unija je procijenila da od oko 7,5 miliona mladih od 15 do 24 godine u zemljama EU nije zaposleno i da pri tome nijesu u procesu obrazovanja.

Prema posljednjim podacima Eurostata iz septembra 2013. godine, stopa nezaposlenosti u euro zoni je iznosila 12,2%, a stopa nezaposlenosti mladih između 15 i 24 godine je 24,1%. Na nivou Evropske unije stopa nezaposlenosti iznosila je 11%, a stopa nezaposlenosti mladih 23,5%.

Vi ste pomenuli neke od karakterističnih država Evropske unije. Pomenuli ste Grčku, gdje je stopa nezaposlenosti 27,3%. Ono što je dodatno važno, stopa nezaposlenosti mladih je 57,3%.

U Španiji, gdje je stopa nezaposlenosti 26,6%, stopa nezaposlenosti mladih je 56,5%. U Hrvatskoj stopa nezaposlenosti 17,2%, a stopa nezaposlenosti mladih 52,8%.

U Crnoj Gori, prema posljednjim podacima iz ankete o radnoj snazi, drugi kvartal 2013. godine, stopa nezaposlenosti je 19,3%, a stopa nezaposlenosti mladih između 15. i 24. godine, 34,4%. Prema posljednjim podacima Zavoda za zapošljavanje Crne Gore ukupan broj nezaposlenih lica na evidenciji nezaposlenih je 34.383, od čega je učešće lica sa visokim obrazovanjem 10.602 što čini 30,83% ukupno nezaposlenih lica. Ukupna registrovana stopa nezaposlenosti je 14,78%.

U cilju rješavanja problema nezaposlenosti mladih Evropski savjet je u aprilu 2013. godine donio Preporuku o uspostavljanju garancije za mlade. Cilj ove garancije je da se mladima koji se ne zaposle u periodu od četiri mjeseca nakon završetka formalnog obrazovanja ponudi alternativni posao, dalje obrazovanje, praksa ili sticanje novih vještina.

Prateći Preporuke Evropske unije u dijelu politike zapošljavanja kroz inicijativu "Mladi u pokretu" iz koje je proistekla šema "Garancija za mlade", Vlada Crne Gore, kroz odgovarajuće mehanizme u datim uslovima, imajući u vidu ekonomsku situaciju i određena budžetska ograničenja, sprovodi niz mjera i aktivnosti kako bi se povećala stopa nezaposlenosti mladih, time i ukupne nezaposlenosti što bi vodilo putem ekonomskog oporavka i razvoja.

Vođeni idejom da institucije sistema treba da omoguće šansu visokoškolcima i da se stručno osposobljavaju, Vlada je prošle godine pokrenula projekat stručnog osposobljavanja visokoškolaca. Osnovni cilj programa je bio olakšan prelazak iz obrazovnog procesa u svijet rada i osposobljavanje visokoškolaca za samostalno obavljanje poslova.

Za realizaciju prvog kruga ovog programa, koji je otpočeo u septembru 2012, obezbijeđena su sredstva u budžetu u iznosu od 10 miliona eura. Na osnovu detaljne analize realizacije prošlogodišnjeg programa preduzete su izvjesne modifikacije u programu za ovu, tj. za sljedeću godinu. Zbog potrebe racionalizacije zapošljavanja u javnom sektoru, akcenat je na poslodavcima iz privatnog sektora. Državni organi i organi državne uprave i lokalne samouprave su isključeni iz programa, osim ustanova prosvjete, zdravstva, policije, vojske i privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu.

Visokoškolcima je omogućeno da povećaju listu preferencija na sedam preferencija, kako bi im se omogućila bolja šansa za dobijanje poslodavca.

Visokoškolcima je omogućeno da na sajtu elektronske uprave u svakom trenutku mogu vidjeti na kojoj su poziciji u odnosu na ostale kandidate za svaku od sedam preferencija, tj. radnih mjesta za koja su aplicirali, uz mogućnost da preferencije mogu mijenjati do samog isteka roka za prijavljivanje.

Ovogodišnji program je kao i 2012. otpočeo 10. septembra. Prijava poslodavaca je trajala od 15. septembra do 15. oktobra, kada je i zvanično

počela prijava korisnika. Korisnici ovog programa će sa radom početi u januaru 2014. godine.

Imajući u vidu otežano pronalaženje adekvatnog zapošljavanja sve veći broj mladih srednjoškolaca odlazi na univerzitete, što znači i prolongiranje problema nezaposlenosti na budući period. Cijeneći potrebe tržišta upravo za radnom snagom sa srednjom stručnom spremom, Vlada Crne Gore prirema analizu modela programa stručnog osposobljavanja svršenih srednjoškolaca. Cilj ovog projekta treba da bude sticanje znanja i vještina lica sa srednjom stručnom spremom koja su deficitarna na tržištu rada u Crnoj Gori kako bi se adekvatno odgovorilo tražnji poslodavaca koja se u dosadašnjem periodu zadovoljavala stranom radnom snagom.

Vlada Crne Gore kroz mjere programske politike stimuliše poslodavca na veće zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica. Ovaj vid stimulativnih mjera tokom 2013. omogućen je i za poslodavce koji zaposle lice sa stečenim visokim obrazovanjem nakon obavljenog pripravničkog staža kroz uredbu o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica.

Podsticaj zapošljavanja mladih je omogućen kroz program podsticaja preduzetništva kojim se nude krediti za samozapošljavanje u cilju razvijanja malog i srednjeg biznisa. Takođe, Vladina politika je usmjerena na ublažavanje problema putem zapošljavanja mladih tokom sezone kroz projekte za mlade koji se po pravilu organizuju radi privremenog rješavanja problema nezaposlenosti mladih, sticanja radnog iskustva i prakse.

U okviru mjera aktivne politike zapošljavanja treba istaći programe obrazovanja i obuke koji se odnose na kategoriju mladih sa opštim obrazovanjem bez radnog iskustva, neadekvatnih znanja i vještina, čija zapošljivost se značajno povećava realizacijom ovih programa.

Ove aktivnosti upotunjene ostalim mjerama aktivne politike zapošljavanja za nezaposlena lica koja se nalaze na evidenciji nezaposlenih, čine svojevrsan paket garancija za mlade koji sprovodi Vlada Crne Gore.

Dakle, mladi kao najkreativniji, najperspektivniji dio društva, ostaju u centru pažnje politike zapošljavanja što potvrđuju i konkretne aktivnosti koje sprovodi Vlada i nadležne institucije.

Cijenim da je važno afirmisati i odgovoran odnos koji pokazuju pojedini investitori u dijelu obrazovanja, obuke i zapošljavanja domaće radne snage. Tako, na primjer, Bijelo Polje postaje regionalni centar za obuku i trening kadrova koji će raditi u sektoru turizma i građevinarstva, konkretno na projektu u Kumboru.

Vjerujem da je ovo dobar primjer i za druge investitore koji imaju potrebu za kvalifikovanom radnom snagom, a ujedno i prilika za prenos za usvajanje novih znanja i vještina kao i za dugoročno radno zbrinjavanje nezaposlenih ljudi, posebno iz sjevernog regiona.

I na kraju, podsjetiću na podatak koji sam ranije ove godine saopštio u ovom parlamentu.

Očekivani iznos investicija, samo u turističkom sektoru, u ovoj i u par narednih godina iznosi oko 3 milijarde eura. Uz velike projekte iz oblasti turizma čija je realizacija već počela i onih čiji je početak izvjestan u najskorijoj

budućnosti iz oblasti energetike i proizvodnje hrane, stvaraju se preduslovi za otvaranje više hiljada novih radnih mjesta.

Državni program podrške zapošljavanju kao i privatne investicije sigurno će generisati značajan broj novih radnih mjesta. Važno je biti spreman i iskoristiti ovu priliku. Mladi i nezaposleni moraju i o ovom preuzeti svoj dio odgovornosti.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Simoviću, imate riječ. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine predsjedniče Vlade, hvala Vam na datom odgovoru.

Vaše poruke su više nego jasne, da je zaposlenost ključni cilj ukupnog ekonomskog i ukupnog društvenog razvoja, da je politika zapošljavanja središnji i centralni dio svake javne politike, da je zapošljavanje najvažniji zadatak i cilj svake sektorske politike i, svakako, da se zaključiti da je ne samo to nego i dalja vladavina prava takođe jedan važan preduslov za dalji rast zaposlenosti u Crnoj Gori. Sigurni smo da dalji integracioni iskoraci Crne Gore takođe su važan preduslov za rast zaposlenosti a posebno zaposlenosti mladih jer integracija Crne Gore i u NATO i u Evropsku uniju nije cilj sam po sebi, nego je i to, između ostalog, jedan važan preduslov za rast zaposlenosti u Crnoj Gori, a ponavljam, posebno zaposlenosti mladih.

Ono što ohrabruje su već vidni rezultati programa stručnog osposobljavanja visokoškolaca, program koji se realizuje već u drugoj godini i gdje su rezultati vidni. Vjerujemo da će za ovu adaptaciju koja je realizovana u ovoj godini rezultati biti još vidniji.

Ono što posebno ohrabruje je najava iz Vlade da se priprema program stručnog osposobljavanja svršenih srednjoškolaca sa posebnim akcentom na, razumio sam, sticanje novih vještina i znanja kako bi se odgovorilo zahtjevima na tržištu rada. Mi vjerujemo da će na tom projektu značajniju odluku odigrati centri za informisanje i poslovno savjetovanje koji su formirani preko Zavoda za zapošljavanje i da će to biti mjesta gdje će ti srednjoškolci dobijati potrebne informacije.

Takođe, vjerujemo da će već formirani lokalni biznis centri u mnogim opštinama u narednom periodu preduzeti još aktivniju ulogu i da će to biti mjesta iz kojih će se usmjeravati i buditi preduzetnička energija, pomagati tim budućim preduzetnicima za izradu biznis planova i konkurisanju za dobijanje povoljnih kredita.

Mi vjerujemo i cijenimo da lokalne samouprave u narednom periodu treba da pokažu svoju angažovaniju ulogu u podsticanju preduzetništva i u kreiranju novih radnih mjesta. Definitivno, u Crnoj Gori imamo dobrih primjera u nekim lokalnim samoupravama i vjerujemo da će mnoge druge lokalne samouprave u narednom periodu to preuzeti kao pravilo razmišljanja i ponašanja kada je u pitanju politika zapošljavanja u Crnoj Gori.

Konačno, sigurni smo da upravo u toj dobro sinergiji brojnih vladinih aktivnosti, angažovanije uloge lokalnih samouprava, uloge privatnog sektora koji u narednom periodu treba da preuzima sve značajniju funkciju, značajne uloge, a imamo već najave i vidne rezultate od strateških investitora i što je posebno važno te probuđene preduzetničke inicijative, mi vjerujemo da ćemo se svi zajedno radovati u narednom periodu rastu zaposlenosti a posebno činjenici da će u Crnoj Gori mladi imati sve više posla. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Prelazimo na poslaničko pitanje koje je u ime Kluba poslanika Socijalističke narodne partije postavio kolega Neven Gošović.

Izvolite kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Potpredsjedniče, uvažena Skupštino, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Sticajem okolnosti, današnji Premijerski sat sazvan je na dan slave koju pravoslavni narod slavi kao Arandjelov dan, pa koristim ovu priliku da svim građanima Crne Gore kojima je slava Arandjelov dan, čestitam ovaj veliki vjerski praznik.

Gospodine predsjedniče Vlade, U Vašem ekspozu za sastav Vlade Crne Gore od 4.decembra 2012.godine, između ostalog, građanima Crne Gore uputili ste poruku da u vremenu krize moramo izoštriti senzore za socijalne probleme ljudi, koje je, kao svuda u svijetu, kriza dovela u stanje zavisnosti, te da je nužan nivo veće solidarnosti. Takođe, Skupština Crne Gore, prilikom razmatranja Predloga budžeta za 2013.godinu, krajem mjeseca decembra 2012.godine usvojila je i zaključak da će Vlada u slučaju da se ostvari povećanje poreskih prihoda u odnosu na plan za prvih pola godine, predložiti mjere u cilju povećanja izdataka za socijalna davanja.

Početak mjeseca maja ove godine, ministar finansija saopštio je javnosti: "Ako povećamo PDV pokrenuli bismo u Vladi diskusiju da se jedan dio prihoda usmjeri na odmrzavanje penzija kroz model koji bismo usaglasili sa resornim ministarstvom i predstavnicima penzionera".

Uvedene su mjere fiskalnog prilagođavanja, povećan porez na dodatu vrijednost, prihodi u budžetu za prvih šest mjeseci u odnosu na planiranje budžetom uvećani su za oko sedam miliona eura, a ministar finansija, prije izvjesnog vremena, saopštio je da se do kraja 2013.godine očekuje naplata veća od budžetom planirane za oko sto miliona eura.

Međutim, penzije su i dalje zamrznute, navedeni zaključak Skupštine nije ispoštovan, izoštrenost senzora za rješavanje socijalnih problema ljudi o kojima ste govorili je izostala. Zato, gospodine premijeru, očekujemo, a to očekuje i javnost u Crnoj Gori, da danas date odgovor na pitanje koje će konkretne mjere Vlada Crne Gore u susret donošenja zakona o budžetu Crne Gore za 2014.godinu preduzeti na suzbijanju siromaštva kod socijalno najugroženijih kategorija stanovništva.

Počecemo od penzionera.

Rast penzija u Crnoj Gori posljednji put usklađen je sa zakonom 1.januara 2012.godine. Novo usklađivanje penzija u procentu od oko 3,3%, trebalo je da uslijedi od 1.januara 2013.godine, ali nije. Krajem mjeseca decembra 2012.godine, u ovoj Skupštini donesen je zakon kojim je utvrđeno da usklađivanje penzija, u skladu sa procentom rasta prosječne neto zarade i potrošačkih cijena, neće se vršiti u 2013.godini. Na taj način sve do sada penzije i ostale naknade za penzijsko i invalidsko osiguranje u Crnoj Gori ostale su na nivou utvrđenom u mjesecu januaru 2012.godine. Penzije su zamrznute u 2013.godini sa obrazloženjem da bi finansiranje navedenih prava u višim usklađenim iznosima moglo da dovede u pitanje likvidnost budžeta. Vlada će po tom osnovu na štetu penzionera na godišnjem nivou uštedjeti oko 12 miliona eura. Sada je jasno da je Vladina procjena da bi taj iznos sredstava ugrozio likvidnost budžeta bila posve pogrešna, ali su ceh platili penzioneri i to po dva osnova - zamrzavanjem penzija sa jedne strane i smanjenjem osnovice za usklađivanje penzija u 2014.godini ukoliko do rasta penzija uopšte i dođe. Da li će do odmrzavanja penzija doći i kada, pitanje je na koje penzioneri od premijera svakako očekuju odgovor.

U veoma teškoj materijalnoj situaciji nalaze se i radnici koji su u periodu tranzicije uništenih i opljačkanih preduzeća ostali bez posla, a po osnovu osiguranja od nezaposlenosti na Zavodu za zapošljavanje ostvaruju mjesečnu naknadu od 33,00 eura. Iznos te najniže naknade godinama nije mijenjan. Riječ je o licima sa ostvarenim radnim stažom od 25 do 30godina. Kako preživjeti sa mjesečnim naknadama od 30,00 eura u porodicama u kojima po pravilu malo ko radi? To samo oni znaju. Zadržavanje tog iznosa naknade godinama ne nosi u sebi niti elemente humanosti niti socijalne solidarnosti.

Zato je pitanje, gospodine premijeru, za Vas - da li će Vlada još u ovoj godini preduzeti mjere da se iznosi ovih naknada od 33,00 eura prevedu bar do nivoa redovnih nadoknada u okviru osiguranja od nezaposlenosti onih 40% od minimalne zarade? Među korisnicima prava po osnovu osiguranja od nezaposlenosti nalaze se i nezaposleni invalidi rada druge i treće kategorije na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, a njih je 1.338. Od tog broja njih 175 ostaruju novčanu naknadu u visini najniže penzije od 100 eura, dok svim ostalim invalidima rada druge i treće kategorije, saglasno članu 51a Zakona o zapošljavanju treba da pripadne novčana naknada u procentu 40% od minimalne zarade u Crnoj Gori, odnosno onih 77,20 eura, što nije slučaj. Zbog čega njihova zakonom utvrđena prava nijesu ispoštovana, ostaje da se vidi. Njihovi predstavnici u Mojkovcu, Bijelom Polju i Rožajama ovih dana štrajkovali su glađu, ne bi li Vlada uvažila njihove zahjeve za odlazak u penziju pod onim povoljnim uslovima. Prije neki dan sa predstavnicima invalida rada, ministrom rada i socijalnog staranja i njihovim saradnicima, bili smo u prilici da na Odboru za rad, zdravstvo i socijalnu zaštitu razgovaramo o ovom pitanju, ali invalidi rada druge i treće kategorije svakako žele da čuju kakav je stav premijera u odnosu na njihove zahtjeve.

Među kategorijama stanovništva kojima je država dužna obezbijediti dostojanstvenu starost, svakako se nalaze staračka domaćinstva, poljoprivrednici

koji su radni vijek proveli na selu, baveći se poljoprivredom, a nijesu ostvarili pravo na penziju, niti na bilo koja druga primanja. Vlada se opredijelila da tim licima obezbijedi materijalnu pomoć u vidu staračke naknade koja iznosi 40,00 eura na mjesečnom nivou. Staračka naknada obezbjeđuje se za jednog supružnika ukoliko živi na selu, bavi se poljoprivredom, nema nikakva druga primanja. To pravo imaju muškarci koji su navršili 65 godina života i žene koje su navršile 60 godina života. To pravo sada, prema podacima Ministarstva poljoprivrede, koristi 5.131 lice, ali je problem u tome što visina staračke naknade od 40,00 eura nije povećavana još od mjeseca januara 2009.godine, a od tog iznosa ta lica treba da izdvoje sredstva za obavezno zdravstveno osiguranje.

Iz odgovora ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja, gospodina Petra Ivanovića, na moje postavljeno poslaničko pitanje shvatili smo da će konačan iskaz po ovom pitanju biti donešen u postupku donošenja zakona o Budžetu za 2014.godinu. Vaš stav kojeg čete i po ovom pitanju danas uputiti javnosti svakako smatramo značajnim. Zahvaljujem se, potpredsjedniče, na dozvoljenom prekoračenju.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Gospodine predsjedniče, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Gošoviću,

Briga za socijalno najugroženije kategorije društva predstavlja jednu od osnovnih obaveza svake odgovorne države. Ova obaveza je dodatno izražena u društvima kakvo je crnogorsko u kojem se tradicionalno očekuje od države da brine i rješava najveći dio i individualnih problema građana.

U vremenima ekonomskih kriza povećava se broj socijalno ugroženih pojedinaca i porodica. Istovremeno u uslovima potrebe konsolidacije javnih finansija smanjuju se raspoloživa budžetska sredstva. Zato briga o socijalno ugroženim kategorijama postaje jedno od najosjetljivijih i najizazovnijih pitanja za donosioca odluka. Vlada Crne Gore ovom pitanju pridaje veliki značaj. Kako sam nagovijestio u ekspozeu, izoštrili smo senzore za socijalne probleme građana i preduzimamo konkretne aktivnosti na unapređenju institucionalnog sistema i politike socijalne zaštite i kroz unapređenje konkretnih instrumenata podrške. Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti koji je počeo da se primjenjuje od 19.06.2013.godine, unapređuje oblast materijalnih davanja i utiče na povećano angažovanje i radno sposobnih korisnika prava socijalne i dječije zaštite. Zakonom je propisan i postupak licenciranja i akreditacije za stručne radnike u oblasti socijalne i dječije zaštite i za pružaoca usluga.

U cilju unapređenja sistema socijalne i dječije zaštite, kao i efikasnije kontrole, Zakonom je propisan osnov za uspostavljanje Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu i organizovanje socijalne inspekcije koja će biti u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove. Takođe, planirano je da se u Ministarstvu rada i socijalnog staranja organizuje direkcija koja bi se bavila pitanjima saradnje sa

lokalnom samoupravom u pogledu razvoja usluga socijalne i dječije zaštite na lokalnom nivou.

Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti utvrđena su osnovna prava u ovoj oblasti. Propisano je da se visina naknada usklađuje sa kretanjima troškova života i prosječne zarade zaposlenih na teritoriji Crne Gore, na osnovu statističkih podataka za prethodno polugodište u procentu koji predstavlja zbir polovine procenta rasta, odnosno pada troškova života i polovine procenta rasta, odnosno pada zarada.

Naknade su usklađene 1.jula 2013.godine, a novo usklađivanje predviđeno je za januar 2014.godine. Naknade za osnovna materijalna davanja i socijalne i dječije zaštite isplaćuju se redovno, tako će biti i ubuduće. U 2013.godini za oblast socijalne i dječije zaštite opredijeljeno je 52.105.000 eura, a predloženo je da se u budžetu za 2014. godinu ta sredstva povećaju na 55.742.852 eura. Pored Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti u 2013. godini doneseni su i strateški dokumenti: Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2013-2017, Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starih lica za isti period i Nacionalni plan akcije za djecu, takođe za period 2013-2017. godina.

U programu rada Vlade za 2014. godinu predviđeno je donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, kojim bi trebalo da se predloži usklađivanje visine novčane naknade za one korisnike koji po sada važećim propisima primaju najnižu novčanu naknadu. Pored normativnih i institucionalnih unapređenja, želim da istaknem da su u prethodnom periodu lokalne samouprave u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja otvorile i sedam dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju, i to u Bijelom Polju, Nikšiću, Pljevljima, Herceg Novom, Ulcinju, Plavu i Cetinju. U različitim fazama pripreme su i dnevni centri u Podgorici, Mojkovcu, Baru i Rožajama.

U 2014. godini preduzeće se aktivnosti na poboljšanju materijalnog položaja penzionera, posebno socijalno najugroženijih. Opredjeljenje Vlade je da i u uslovima ograničenih budžetskih sredstava nastavi sa programom jednokratne pomoći penzionerima, programom subvencija u nabavci prehrambenih namirnica i programom subvencioniranja odmora i rekreacije u odmaralištima na Žabljaku i u Ulcinju. Takođe, Vlada će nastaviti sufinansiranje stambene izgradnje za potrebe penzionera. Tokom pripreme budžeta i rasprave u parlamentu o budžetskoj i javnoj potrošnji za 2014. godinu ozbiljno ćemo, vjerujem zajedno sa poslanicima, razmotriti politike dalje potrošnje u Fondu penzijsko-invalidskog osiguranja i sa najvećom pažnjom prema socijalno najugroženijem dijelu naše populacije.

Kratko ću se osvrnuti i na druga važna pitanja koja ste postavili. Što se tiče zahtjeva invalida rada druge i treće kategorije, ističem da je kao rezultat pregovora koji su vođeni u ranijem periodu resorno ministarstvo realizovalo preuzete obaveze koje su za rezultat imale poboljšanje položaja ove populacije. Posebno ističem da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti koji je stupio na snagu 25. avgusta 2012. godine, a u čijem donošenju su učestvovali

predstavnicima invalida rada, propisano da novčana naknada od nezaposlenosti pripada nezaposlenom invalidu rada druge, odnosno treće kategorije, bez obzira na ostvareni staž osiguranja, dok se nalazi na evidenciji nezaposlenih. Visina novčane naknade iznosi 40% od minimalne zarade. U toku su razgovori sa predstavnicima Udruženja invalida rada Bijelo Polje, Rožaje i Mojkovac koji su iznijeli zahtjeve za propisivanjem povoljnijih uslova za penzionisanje i povoljniji način određivanja visine penzije u odnosu na ostale osiguranike. Formirana je radna grupa koja u narednih petnaestak dana treba da predloži odgovarajuća rješenja za ove zahtjeve. Sve pomenute aktivnosti ukazuju da Vlada ima odgovoran odnos prema socijalno najugroženijim članovima našeg društva, jer preduzima sistemске i konkretne aktivnosti da se unaprijedi njihov položaj.

Na kraju, dozvolite da saopštim očekivanja. Pored Vlade koja je najodgovornija za socijalnu politiku, briga o socijalno najugroženijim članovima našeg društva podrazumijeva i odgovornost šire društvene i političke zajednice počev od porodice i lokalne zajednice. Zato pozivam sve da u ovom poslu budemo dodatno odgovorni i da zajedno tragamo za održivim rješenjima, a ne, kao što je to često slučaj, podstrekavamo i ohrabrujemo nerealne i neprincipijelne zahtjeve pojedinih socijalnih grupa. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Gošoviću, imate riječ, tri minuta.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Gospodine premijeru, nijesu svi ovi vaši konkretni odgovori na moja postavljena pitanja. Evo, obrazložiću i zbog čega.

Kada je u pitanju ostvarivanje prava penzionera u Crnoj Gori, samo da podsjetim da su danas u Crnoj Gori blizu 3400 penzionera korisnici najniže penzije od 100 eura. Njih blizu 29.000 primaju penziju do iznosa od 173 eura, što je granica apsolutne linije siromaštva. Čak 75% penzionera su korisnici penzija do iznosa prosječne penzije u Crnoj Gori od 276,50 eura. Minimalna cijena potrošačke korpe u Crnoj Gori iznosi 800 eura. Što u takvoj situaciji mogu očekivati penzioneri u narednoj godini? Prema zvanično objavljenim podacima Zavoda za statistiku, prosječna neto zarada u mjesecu oktobru 2013. godine u odnosu na prosječnu neto zaradu u 2012. godini bilježi pad od 2,5%. U odnosu na 2012. godinu nije za očekivati značajniju stopu rasta indeksa potrošačkih cijena u Crnoj Gori, kao drugog kriterijuma na osnovu kojeg se vrši usklađivanje penzija. Samim tim, više je nego realno za očekivati da primjenom kriterijuma iz člana 58 Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju procenat povećanja penzija u Crnoj Gori početkom 2014. godine, ukoliko ga uopšte i bude, neće biti iole značajan. Još ako ostane osnovica za usklađivanje penzija na nivou penzija utvrđenih u januaru 2012. godine, onda je više nego jasno u kakvom bi se položaju dalje nalazili penzioneri Crne Gore.

Ponudili smo i rješenja. U skupštinskoj proceduri je Predlog zakona o izmjeni Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju podnesen od strane poslanika SNP-a kojim se predviđa da u 2013. godini ipak dođe do usklađivanja

penzija. Za penzionere bi bilo izuzetno značajno da se to uradi samo i za jedan mjesec, mjesec decembar 2013. godine, jer bi se povećala osnovica od ovih oko 3,3%, a bilo kakvo povećanje, istina nije očekivati značajno, usklađivanje penzija u 2014, a dodatna budžetska izdvajanja po tom osnovu u 2013. godini iznosila bi oko milion eura.

Jasno nam je da kod ovakvog stanja u privredi Crne Gore nije lako obezbijediti funkcionisanje penzijskog sistema, ali za stanje u privredi za nekoliko stotina miliona eura nenaplaćenih poreza i doprinosa jasno je da nijesu krivi penzioneri. Bilo bi više od nepravde ukoliko bi se ekonomske teškoće društva i dalje rješavale preko leđa najstarije i radno neaktivne kategorije stanovništva, penzionera u Crnoj Gori. Dugoročno nezaposleni i radnici invalidi rada druge i treće kategorije za čijim je radom prestala potreba u periodu tranzicije i uvedenih stečajja, dovedeni su u stanje potpune socijalne i ekonomske nesigurnosti i straha od budućnosti. Mogućnost njihovog zaposlenja zbog godina radnog staža i životne dobi praktično ne postoji, a do penzije za mnoge od njih je još uvijek daleko. Ljudi koji su decenijama stvarali vrijednosti ovog društva i ove države, bez svoje krivice, žive u nemaštini i oskudici najnužnijih sredstava za život, zato rješavanje njihovih zahtjeva ne može trpjeti odlaganje. Obezbjedivanje dostojanstvene starosti mora biti briga svake države, pogotovo države koja, u skladu sa svojim Ustavom, pretenduje da bude socijalna država. Staračka domaćinstva čiji su članovi čitav svoj život posvetili životu na selu i radu u poljoprivredi, ne ostvarujući prihode po bilo kom drugom osnovu, moraju imati značajno veću materijalnu sigurnost od postojećeg iznosa staračkih naknada. Praksa većeg broja evropskih zemalja poznaje i poseban oblik zaštite siromašnih starih lica bez ikakvih primanja, a to su socijalne penzije čemu svakako treba da teži i Crna Gora.

Konkretni odgovor koji nadam se da ćemo dobiti u odnosu na vaše naredno izlaganje jeste da li Vlada projektuje i kada odmrzavanje penzija u Crnoj Gori. Cilj je svakako da izjednačavanje ove najniže naknade nezaposlenih lica na evidenciji Zavoda za zapošljavanje bude u ovoj, a ne u planu rada Vlade za narednu godinu i vaš odnos prema mogućnosti povećanja staračkih naknada, jer solidarnost države o kojoj ste govorili u vašem ekspozu u odnosu na ove kategorije stanovništva i, naravno, u odnosu na lica korisnika prava socijalne i dječije zaštite nije smjela niti smije izostati. Naravno, o svemu ovome ćemo posebno govoriti u postupku razmatranja i usvajanja budžeta u 2014. godini. Na takvu obavezu, konkretnim zakonskim predlozima, poslaničkim pitanjima i pitanjima upućenim vama, premijeru, SNP će vas uvijek podsjećati, jer od svog početka do danas SNP je svoj put gradila na istinskoj borbi za demokratiju, socijalnu pravdu, život bez diskriminacije, ne zaboravljajući nikada da su ljudi najvažniji u čitavoj toj priči. Ozbiljno i odgovorno kritikovali smo Vladu, ali i nudili rješenja, borili smo se i izborili za vraćanje osam opljačkanih penzija, za olakšice prilikom prijema u crnogorsko državljanstvo, za prava žena da u vremenu trudnoće i porodijskog odsustva ne može prestati radni odnos na određeno vrijeme, za pojedina prava onih kojima je najteže i licima u stanju socijalne potrebe i osoba sa invaliditetom. Učinili smo to i činićemo i ubuduće, ne zato da li ćemo dobiti neki glas više na izborima već zbog dobra svih, jer Crna Gora

pripada svima. Država mora, mislim da ste sa tim saglasni, premijeru, da stvori uslove da svi građani mogu da nađu posao i da žive kao sav normalan svijet. Uostalom, u svakoj demokratskoj državi građani i povjeravaju vlast državi, plaćaju državu da bi živjeli oni bolje, a ne gore. Ne povjeravaju joj vlast da bi živjeli bolje oni na vlasti. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Izvolite, gospodine predsjedniče.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Hvala vam, gospodine Gošoviću, na inspirativnom dopunskom pitanju.

Pitanje svako tretira ono što je, rekao bih, najvažniji dio ukupne državne i Vladine politike u ovom vremenu, a to je politika finansijske konsolidacije i stvaranje pretpostavki za dinamičniji razvoj kako bismo imali veći stepen socijalne sigurnosti u društvu. Mislim da se Vlada tokom prethodne godine odgovorno suočavala sa ovim problemom i ono što želim da podijelim sa vama, to je da smo makar po viđenju Vlade, prema tom planu ostvarili moguće rezultate.

Kazao sam da će prva godina rada Vlade biti godina finansijske konsolidacije ili konsolidacije javnih finansija i stvaranja pretpostavki za stvaranje većeg društvenog proizvoda kako bi uravnoteženje onoga što stvorimo i onoga što potrošimo imali na stalno višem, a ne na nižem nivou. Šta su rezultati tokom ove prve godine? Znači, u toku ste da je Vlada u ovoj godini već za sada ubrala oko 100 miliona javnih prihoda više nego u 2012. godini. To uveliko govori da je politika konsolidacije javnih finansija dala rezultat. Da smo uspjeli da dodatno sažmemo potrošnju i iznad svega mislim da smo uspjeli da uvedemo veći stepen fiskalne discipline i da naplatimo prihode koji pripadaju državi. Naravno, taj se posao nije završio i taj posao mora biti nastavljen, tako da smo i danas na sjednici Vlade, koja je prethodila sjednici Parlamenta, razgovarali o dodatnom paketu mjera fiskalne konsolidacije o čemu će Parlament biti obaviješten, što će biti prateće politike politici budžetske potrošnje u 2014. godini.

Takođe, zadovoljan sam i onim što smo uradili na planu stvaranja pretpostavki za povećanje proizvodnje zato što vjerujem da dijelimo ocjenu da je jako malo prostora ostalo za dalje stezanje kaiša. Konačno u ovoj godini smo, kao što ste i sami primijetili, morali da uđemo u stezanje kaiša na socijalno najosjetljivijim mjestima. Dakle, na onim mjestima koja su do nedavno predstavljala zabranu, jer smo stalno govorili o tome da pravimo uštede, ali da ne ulazimo u ono što su osnovni agregati potrošnje kakav je Fond penzijsko-invalidskog osiguranja. Radili smo i to, jer je to, da kažem, bio odgovoran odnos prema osnovnom zadatku. Da bismo mogli voditi socijalnu politiku mi moramo sačuvati ekonomsku održivost Crne Gore, moramo sačuvati održivost naše ekonomije. Ta održivost je bila ugrožena zahvaljujući dugom trajanju krize i zbog toga mislim da smo uspjeli da u ovoj godini konsolidujemo javne finansije i da pripremimo i započnemo realizaciju razvojnih projekata koji obezbjeđuju da Crna

Gora već u ovoj godini ima rast društvenog proizvoda i da stvori pretpostavke da se taj rasta dinamizira tokom narednih godina. Zato sam optimista.

Sve ostalo, gospodine Gošoviću, jednako je u nadležnosti Vlade i Parlamenta. Vi ste s pravom ukazali na to, a i sam sam odgovorio na Vaše pitanje, da penzionere i u Vladi smatramo socijalno najranjivijom kategorijom našeg društva i ne treba to objašnjavati. Mogli bismo, naravno, tražiti, da smo skloni samozavaravanju, povoljnije uglove gledanja na taj problem pa kazati da na prostoru zapadnog Balkana crnogorska prosječna penzija je najveća, ali jako dobro znamo da to ne garantuje egzistenciju. Međutim, ono što moramo uvijek razmatrati kada to pitanje imamo na dnevnom redu jeste koji je to nivo budžetske potrošnje kada su u pitanju penzije. To je na godišnjem nivou 400 miliona i znate već podatak da je tih 400 miliona pokriveno svega sa 55% izvornog prihoda, 45% je nepokriveno. Zato što je nepovoljan odnos radnika i pensionera u Crnoj Gori. Znači, imamo otprilike 1,6 najviše 1,7 radnika na jednog pensionera i to je, da kažem, temeljni, strukturni problem crnogorske ekonomije. Moramo stvarati uslove za veću zaposlenost da bismo imali veći broj zaposlenih iz čijih ćemo doprinosa alimentirati Fond penzijsko-invalidskog osiguranja.

Osnovno pitanje za nas koji smo pod ovim svodom, kako da stvorimo uslove za veću zaposlenost? To nećemo učiniti tako što ćemo prepadati investitore, nećemo učiniti tako što ćemo propisivati veća poreska opterećenja, jer to sigurno rastjeruje investitore. Jedini način da oni prepoznaju nas kao šansu je da im ponudimo bolje uslove od drugih. Prema tome, svi moramo zajedno nositi odgovornost. Najjednostavnija formula bi bila kazati, idemo sada da propišemo nove stope doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje ili nove poreske stope specijalno namijenjene transferu sredstava iz opšteg dijela prihoda ka penzijskoj potrošnji, ali sve to skupa imalo bi samo jedan efekat, rastjerivanje investitora i gubitak šanse da otvorimo nova radna mjesta. Zato tu moramo pažljivo balansirati i to Vlada ne očekuje da ima kao svoj monopol. Već sam rekao, imaćemo predlog budžeta u Parlamentu u decembru mjesecu, imaćemo predlog pratećih politika i o tome ćemo, nadajmo se, povesti odgovornu raspravu i vidjeti gdje je ta dobra mjera gdje ćemo sačuvati crnogorsku ekonomiju inspirativnom za investitore koji će nam pomoći da otvorimo nova radna mjesta i kreiramo nove izvore penzione potrošnje, a na drugoj strani, takođe, da sačuvamo održivost Fonda penzijsko-invalidskog osiguranja da bismo i ovaj nivo penzija koji sada imamo mogli redovno alimentirati. Naravno da je mjera koju ste konkretno predložili na dnevnom redu. Ja sam vjerovao da sam bio dovoljno precizan u odgovoru na prvi dio vašeg pitanja. Nije to za nas zatvoreno pitanje, mi smo predložili ograničenje rasta u 2013. godini, ta godina je na izmaku. Šta ćemo uraditi u 2014, odlučivaćemo zajedno. To je zakonska materija, prema tome, zajedno ćemo procjenjivati da li možemo da se vratimo onom redovnom usklađivanju ili ćemo ići na neki modifikovani model usklađivanja ili ćemo eventualno ostati pri postojećoj privremenoj mjeri. To je pitanje zajedničke odgovornosti.

Završavam, u pravu ste kada govorite o ovoj problematici druge, takođe socijalno ranjive kategorije, to su ljudi koji su zbog posledica koje nam je donijela tranzicija dugoročno ostali bez posla i dugoročno, rekao bih, lišeni kapaciteta za

prilagođavanje novim uslovima privređivanja. Dakle, riječ je najčešće o industrijskim radnicima koji su u posljednjoj dionici svog radnog vijeka bez predispozicija za prekvalifikovanje i to je zaista, možda uz penzionere, najteža kategorija ili najranjivija socijalna grupa u našem društvu.

Kao što sam kazao u odgovoru na vaše pitanje, već smo adaptirali te zakone i već smo činili ono što mislimo da je ekonomski održivo. Da li možemo više od toga i nauštrb čega drugog, mi mislimo da ne možemo. Mi mislimo da je ovo maksimum naprezanja kojeg imamo u predloženom modelu budžeta, ali kažem, budžet je pred nama i uvijek možemo da kažemo zakinućemo, šta ja znam, kome treba, Parlamentu, Vladi ili političkim partijama. Kome god da zakinemo, nije uopšte problem, zakinimo ako mislimo da treba da preusmjerimo u nekom drugom pravcu procjenjujući da je to socijalno odgovornija politika od politike koja je u inicijalnom predlogu budžeta. Mislim da nam ovdje ostaje zapravo ključno pitanje, a to je šta još možemo da uradimo da podstaknemo investitore da otvore radna mjesta. To je odgovor na sva ova pitanja. Dakle, to je prevashodni dio odgovora na sve probleme ekonomsko socijalne sa kojima se Crna Gora suočava. Ako tu pronađemo dobre odgovore, ja sam optimista, rekao sam vam, da mislim da nam priprema projekata garantuje ubrzeni rast u narednim godinama. Ako sam u pravu i ako se svi usredsredimo da otklonimo barijere za realizaciju tih projekata vjerujem da ćemo mi veoma brzo imati mnogo manje probleme na ovom planu nego što ih danas imamo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Idemo dalje, u ime Kluba Socijaldemokratske partije pitanje premijeru će postaviti kolega Damir Šehović.

Izvolite, kolega Šehoviću.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Šturanoviću.

Uvaženi predsjedniče Vlade, gospodo ministri, kolege poslanici,

U skladu sa članom 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore u ime Socijaldemokratske partije sam predsjedniku Vlade postavio sljedeće pitanje:

Koje mjere Vlada Crne Gore planira da preduzme u pravcu rješavanja problema naplate potraživanja u komercijalnim transakcijama, odnosno nepoštovanje rokova plaćanja, kao i ugovaranja neprimjereno dugih rokova plaćanja koji odstupaju od dobre trgovačke prakse, čime se doprinosi povećanju ionako izražene nelikvidnosti u Crnoj Gori, posebno kod malih i srednjih preduzeća? Kakav je Vaš stav povodom Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza, koji je u skupštinskoj proceduri, a koji je proslijeđen Vladi Crne Gore radi davanja mišljenja?

Naime, nelikvidnost, nesolventnost kao i problem naplate potraživanja spadaju trenutno u najizraženije probleme crnogorske ekonomije. Prema relevantnim podacima, međusobna potraživanja privrednika, ukupan dug kao i broj računa o blokadi, konstantno rastu. U tom smislu, ukupan dug, na dan 30.septembar 2013.godine iznosi preko 420 miliona eura. Na dan 30.septembar

2013.godine od 54.000 pravnih lica i preduzetnika koji posluju u Crnoj Gori, otprilike svako četvrto ima blokirani račun, tačnije 12.449. Koncentracija dugova je takođe visoka budući da samo deset najvećih dužnika, odnosno 0,08% od ukupno evidentiranih učestvuje u ukupnoj blokadi sa 22%, što znači da ukupna njihova blokada iznosi 93 miliona eura. U neprekidnoj blokadi do jedne godine je 2.166 preduzeća, čija blokada iznosi oko 40 miliona eura, što je oko 10% od ukupnog iznosa blokade. Problem postaje još i veći ukoliko se ima u vidu činjenica da su ukupna dugovanja između privrednih subjekata značajno veća od pomenutih 420 miliona eura, budući da se taj podatak odnosi samo na dugove preduzeća kojima su sudski blokirani računi, zbog čega se moraju imati u vidu i ona preduzeća koja imaju značajne dugove, ali još uvijek nemaju blokirane račune.

Uzroci pomenute nelikvidnosti dobrim dijelom potiču od nepoštovanja rokova plaćanja, odnosno preciznije rečeno nametanja neprimjereno dugih rokova koji odstupaju od dobre prakse. Ovo je slučaj kako kod komercijalnih transakcija između privatnih subjekata, tako i kod transakcija između privatnog i javnog sektora, a što je sve skupa posljedica zloupotrebe slobode ugovaranja rokova plaćanja. Do pomenute zloupotrebe dolazi zbog niske konkurencije u značajnom broju sektora, odnosno prevelike tržišne moći pojedinih privrednih subjekata, koji koriste tu poziciju da bi nametnuli duge rokove dobavljačima čime im značajno otežavaju poslovanje. To je posebno izraženo kod malih i srednjih preduzeća u sektoru prehrambene proizvodnje, kod koje je zakašnjelo plaćanje gotovo uobičajena praksa koju pojedini privredni subjekti koriste u cilju obezbjeđivanja besplatnih izvora finansiranja.

Imajući prethodno u vidu, a u želji da eliminišemo mogućnost svojevrsne ucjene crnogorskih proizvođača, odnosno malih i srednjih preduzeća, od strane pojedinih privrednih subjekata koji imaju dominantan položaj na tržištu, cijenim da bi pomenutu problematiku trebalo urediti zakonom, jednako onako kako su to uradile sve zemlje Evropske unije, ali i neke zemlje odnosno najveći broj zemalja u našem najbližem okruženju. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Predsjedniče Đukanoviću, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Šehoviću, u prethodnom periodu, prepoznajući negativne implikacije po osnovu rastuće nelikvidnosti crnogorske privrede Vlada je samostalno i u saradnji sa Centralnom bankom preduzela niz mjera za prevazilaženje problema i ublažavanje njegovih negativnih posljedica. Pristupilo se izmjenama Zakona o platnom prometu u zemlji u svrhu kreiranja, transparentnog sistema periodičnog objavljivanja firmi čiji su računi blokirani sa ciljem podrške zdravim firmama i preduzetničkim idejama. Izvršeno je prečišćavanje baza podataka centralnog registra Privrednog suda i Centralne banke, što je rezultiralo njihovim ažuriranjem tj. uparivanjem u cilju utvrđivanja tačnog broja privrednih društava čiji računi su pod blokadom i u kojem

vremenskom trajanju. Nakon realizacije navedenih aktivnosti pripremljena je analiza koja je na osnovu dobijenih podataka od centralnog registra Privrednog suda i Centralne banke Crne Gore, predložila najbolje rješenje za postizanje većeg stepena transparentnosti u poslovanju privrednih subjekata.

Polazeći od toga utvrđeni su jasni kriterijumi za objavljivanje podataka o blokiranim računima, iznos blokade računa u postupku prinudne naplate i broj dana blokade računa u neprekidnom trajanju iz centralnog registra računa. Javno objavljivanje blokiranih računa privrednih subjekata koji ne izmiruju redovno svoje obaveze prema poslovnim partnerima i državi, doprinijelo je transparentnim uslovima poslovanja i ima za cilj dostupnost informacija o finansijskoj stabilnosti potencijalnih klijenata. Mjere za prevazilaženje problema nelikvidnosti obuhvataju i napore Ministarstva finansija i Centralne banke da osmisle i predlože unapređenje zakonske infrastrukture. Uz podršku Svjetske banke pripremljen je nacrt zakona o dobrovoljnom restrukturiranju kredita. Ovaj normativni okvir baziran je a definisan na modelu nazvanom podgorički pristup koji implicira dobrovoljno restrukturiranje loših kredita banaka uz nove mjere podsticaja za banke i kompanije da usklade procjenu njihovih kreditnih portfolija sa postkriznim, ekonomskim uslovima njihovih dužnika. Prva faza aktivnosti na realizaciji podgoričkog pristupa odnosi se na rad na pilot projektima u saradnji sa bankama u cilju testiranja pristupa na određenom broju loših zajmova. Realizacija te faze ima za cilj da omogući dodatni uvid u obim potreba za izmjenama pravnog okvira što će biti predloženo u okviru druge faze realizacije podgoričkog pristupa. Predviđeno je da druga faza bude zaključena pripremom prijedloga za izmjenu regulatornog okvira koji bi omogućio izmjene postojeće regulative u namjeri da omogući bržu i uspješnu realizaciju restrukturiranja loših kredita na dobrovoljnoj osnovi. Izmjenom regulatornog okvira bi se na sistemski način pristupilo rješavanju problema i obezbijedilo da se dugoročni pozitivni efekti sa stanovišta ozdravljenja crnogorske ekonomije, smanjenja rizika finansijske stabilnosti i stvaranja kvalitetnih fiskalnih obveznika. Po našem viđenju donošenje propisa kojim će se regulisati sporazumno finansijsko restrukturiranje privrednih društava bi imalo za cilj omogućavanje oporavka privrednih društava u finansijskim teškoćama, blagovremenim restrukturiranjem dugova dužnika koji mogu da održivo posluju, kao i očuvanje stabilnosti finansijskog sektora. Uvažavajući vašu prethodnu inicijativu dostavljenu po ovom pitanju, kao i potrebu usaglašavanja crnogorskog regulatornog okvira sa pravnom tekovinom Evropske unije, gdje se pitanja primjene direktive 2011/7 EU javlja u okviru poglavlja 20 preduzetništva, industrijska politika Ministarstvo finansija je angažovalo renomiranog eksperta koji je pripremio analizu efekata transponovanja direktive 2011/7 EU u propise Crne Gore.

Želim da napomenem da je Crna Gora u pregovaračkom postupku preuzela obavezu usaglašavanja sa ovom direktivom fazno u procesu učlanjenja u EU. Takođe, sugerišem da poslanici posebnu pažnju posvete sagledavanju sveobuhvatne analize koju dostavljamo u prilogu prije konačnog izjašnjenja po ovom predlogu. Sama direktiva ne utvrđuje rigidna i restriktivna pravila kako je to u Predlogu zakona predviđeno. Uvažavajući sadašnji nivo nelikvidnosti privrede, kao i predložena striktna rješenja zakonom o rokovima izmirenja novčanih

obaveza, resorna ministarstva su stava da se predloženim odredbama ne bi postigao cilj smanjenja nelikvidnosti privrede. Naime, rigidni zahtjevi koji bi se utvrdili predloženim zakonom imali bi za posljedicu dodatno opterećenje dužnika u trenutnom sistemu visoke nelikvidnosti nametanjem striktnih rokova za izmirenje obaveza, ako je isti nijesu u mogućnosti da sprovedu.

Dostavljeni predlog zakona predviđa i poresku upravu kao organ nadležan za sprovođenje odredbi zakona i ako direktivom nijesu precizirane nadležne institucije za praćenje realizacije rješenja novih normi. U tom smislu resorna ministarstva su stava da poreski organ ne može biti adekvatan izbor za praćenje realizacije poslova koji su rezultat dobrovoljnih obligacionih odnosa. Istovremeno napominjem da su zemlje regiona koje su u svoj sistem uvele zakonska rješenja slična predloženim u ovom aktu Hrvatska, Slovenija i Srbija, bile prinuđene da usljed neadekvatnosti ista brzo mijenjaju, kao u slučaju Hrvatske, dok se u tom istom periodu pokazalo da rješenja nijesu imala očekivane rezultate na privredne tokove.

Na kraju u vezi Vaše konstatacije koja se odnosi na ugovaranje neprimjereno dugih rokova plaćanja koji odstupaju od dobre trgovačke prakse smatram da uprkos tome Vlada ne smije na sebe preuzeti obavezu propisivanja dužine rokova već to mora ostati volja ugovornih strana koje učestvuju u sklapanju konkretnih poslovnih transakcija. Zadatak Vlade je da kontinuiranim aktivnostima unapređuje poslovni ambijent i unapređenjem zakonskih rješenja i efikasnim postupanjima institucija obezbijedi izvršenje predmetnih ugovora. Vlada Crne Gore je posvećena unapređenju ukupnog ekonomskog ambijenta u Crnoj Gori, između ostalog i unapređenju ukupne finansijske discipline. A kroz jačanje i unapređenje rada svih institucija sistema zaduženih za primjenu propisa kojima se između ostalog omogućuje efikasna, odnosno prinudna naplata potraživanja kada je to neophodno. U tu svrhu prije svega preduzimaju se kontinuirani sveobuhvatni naponi na reformi i unapređenju efikasnosti rada crnogorskog pravosuđa, prevashodno sudova koji vode postupke prinudne naplate potraživanja, odnosno izvršne postupke. Ove aktivnosti su i sastavni dio sveobuhvatnih akcionih planova donijetih u sklopu priprema za otvaranje pregovora u Poglavljima 23 i 24. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Šehoviću, izvolite.

DAMIR ŠEHOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče Šturanoviću.

Uvaženi predsjedniče Vlade,

Ključni razlog koji je nas u Socijaldemokratskoj partiji motivisao da Vam postavimo ovo pitanje se sastoji u tome što smo željeli na taj način da zajedno sa Vama, kao predsjednikom Vlade, doprinesemo većoj aktuelizaciji ovog problema i da mu damo na važnosti, budući da je za isto zainteresovano svako od 54.000 privrednih subjekata koje trenutno postoje u Crnoj Gori.

Razloga za njihovu zainteresovanost ima mnogo a ključni je taj što nam podaci pokazuju da svaki četvrti od tih 54.000 privrednih subjekata ima blokiran račun. Ja sam zahvalan na odgovoru koji ste dali a koji je vezan za dosadašnje mjere koje je Vlada Crne Gore u saradnji sa Centralnom bankom preduzimala, i te mjere su, kako ste i sami kazali, dale određenog rezultata. Međutim, podaci, najnoviji, koji nam ovih dana stižu govore o tome da ti ipak nije dovoljno, jer se ukupan dug ne smanjuje, odnosno značajno se ne smanjuje, kao što se i ne smanjuje ni broj blokiranih računa. Činjenica jeste da su neke mjere doprinjele povećanju transparentnosti, kakva je mjera javne objave blokiranih računa, ali povećana transparentnost ne rješava problem nelikvidnosti u ekonomiji. Zaista, tačno je da država mora biti oprezna kada je riječ o tome da li će se ili se neće miješati u slobodu ugovaranja između privrednih subjekata, jer se mora hodati po tankoj liniji, ali je takodje tačno da usljed malog crnogorskog tržišta, koje je, uzgred rečeno, monopolizovano, problem dobavljača postaje još i veći. To je, dakle, ključni razlog zbog čega privredni subjekti i u najnovijim istraživanjima konstatuju da je nelikvidnost, odnosno problem naplate potraživanja najveći problem sa kojima se suočavaju.

Podsjetiću vas da je prema podacima, odnosno istraživanjima koja su rađena od strane Centra za preduzetništvo i Unije poslodavaca Crne Gore, nedvosmisleno ukazano da je ovo trenutno, po mišljenju samih privrednika, najveći problem sa kojima se oni suočavaju. Međutim, možda bolje od te ankete o alarmantnosti situacije govori studija koja je rađena od strane USAID-a, shvatio sam za potrebe Vlade Crne Gore, u kojoj imamo jedan interesantan podatak. On je vezan za činjenicu da od ukupnog prometa u 2011. godini 62% preduzeća u Crnoj Gori učestvuje u komercijalnim transakcijama, odnosno od ukupnog prometa koji je iznosio 6 milijardi eura, čak 1,3 milijarde eura otpadaju na besplatno kreditiranje od strane dobavljača, što znači da ti dobavljači samo po osnovu tog besplatnog kreditiranja u Crnoj Gori gube milion eura. Hiljade malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori je, bukvalno rečeno, ucijenjeno od strane nekoliko privrednih subjekata koji, zloupotrebljavajući svoj dominantan položaj na malom crnogorskom tržištu, nameću neprimjereno duge rokove plaćanja, koje čak ni tada ne poštuju, ili jednostavnije rečeno privredni subjekti sa dominantnim položajem na našem tržištu šire svoj biznis i gomilaju profite dobrim dijelom i zahvaljujući dugim rokovima plaćanja, odnosno beskamatnom kreditiranju od strane dobavljača. Najefikasniji, a rekao bih najjeftiniji način da se poboljša likvidnost, da se obeshrabri kašnjenje u plaćanju, da se eliminiše mogućnost ucjene čitave plejade malog i srednjeg biznisa u Crnoj Gori jeste zakonsko uređivanje rokova plaćanja jednako onako kako je to urađeno u svim zemljama Evropske unije i unajvećem broju zemalja regiona. To je i ključni razlog, ovo je važan podatak, što Privredna komora, Unija poslodavaca, a u skorije vrijeme, i Centralna banka Crne Gore insistiraju na usvajanju ovakvog zakona, jer po njihovom, a i po našem mišljenju ovo je jedini i najefikasniji način da riješimo ovaj problem.

Usvajanjem ovog zakona ne bismo samo riješili problem rokova plaćanja, već bismo doprinijeli povećanju brzine opticaja novca, a po zakonitosti koja važi u monetarnoj ekonomiji ta povećana brzina opticaja novca bi smanjila potrebnu

količinu novca kojeg u Crnoj Gori očigledno nema u dovoljnim količinama. Zbog toga smo smatrali da je dobro da na ovaj način aktuelizujemo ovu problematiku, da na neki način utičemo na resorna ministarstva da se pažljivije pozabave ovom problematikom, da iskoriste i uporedna iskustva ali i analize koje su im na raspolaganju kako bismo došli do održivog rješenja koje bi riješilo ovaj problem. Ne tvrdimo da je zakon koji smo predložili jedini mogući način za uređivanje ove oblasti, ali svakako jeste jedan od načina. Ono što smatramo da je korisno i zbog toga tražimo vašu pomoć, a ona se sastoji u tome da vi sa autoritetom predsjednika Vlade aktuelizujete ovu problematiku, da zajednički i Parlament i Vlada, u saradnji sa udruženjima privrednika, razmisle o eventualnom zakonskom rješenju koje bi ovo riješilo. Više sam nego ubijeđen da se država Crna Gora ne može držati po strani kada imamo u vidu ovako nagomilane probleme koji su u ovom dijelu iskazani kroz podatke koje Centralna banka svakog mjeseca saopštava. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Predsjedniče, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Prvo da se zahvalim gospodinu Šehoviću na prilogu koji je postavljajući ovo pitanje i diskutujući na ovu temu dao razmišljanjima u Vladi na prevazilaženju definitivno jednog ograničenja koje u značajnoj mjeri limitira uspjeh privrede i limitira ukupnu uspješnost crnogorske ekonomije.

Želim da ponovim, a sa tim se složio i gospodin Šehović, da su preduzete mjere dale određene, svakako nedovoljne rezultate. Posljednji izvještaj Centralne banke govori da poslije dugo vremena imamo pad broja preduzeća sa blokiranim žiro računima i čak neznan pad međusobnih dugovanja. To je, da kažem, ohrabrujuće, prva naznaka, ali nipošto da može proizvesti zadovoljstvo ili kakvu paralizu u daljim naporima na ovom planu. Napori po meni moraju biti usredsređeni na stvaranje jednog povoljnijeg normativnog okvira, daljem unapredjenju normativnog okvira, koji će ići u pravcu daljeg unapredjenja poslovnog ambijenta, uz istovremeno poseban ugao gledanja na ta pitanja koja će unapredjujući poslovni ambijent smanjiti prostor za ovu vrstu neodgovornosti koja u krajnoj liniji opet predstavlja udar na poslovni ambijent, imajući u vidu da - će ljudi nerado ulaziti u biznis i investitori nerado plasirati svoj kapital ukoliko je riječ o zemlji u kojoj imate značajan broj privrednih subjekata sa blokiranim računima i značajan broj problema u sferi dužničko-povjerilačkih odnosa.

Drugi dio aktivnosti mora biti na brzom i efikasnoj implementaciji sistema kojeg smo usvojili. Znači, pomenuo sam to što je napor koji moramo svi zajedno uložiti da bismo pravosudni sistem učinili funkcionalnijim. Podsjetiću vas da smo ovdje u jednom od prethodnih razgovora na ove teme primjetili da imamo slabosti u realizaciji izvršnih postupaka. Iduće godine, dakle za mjesec, mjesec i po dana ćemo imati javne izvršitelje koji će pod nadzorom Ministarstva pravde preduzeti odgovornost za realizaciju onoga što su izvršne presude našeg pravosudnog sistema.

Napokon, ubijeđen sam da se i ovdje opet vraćamo onom dijelu formule rješenja našeg problema o kojem sam govorio odgovarajući na pitanje gospodina Gošovića. Znači, nema ljekovitijeg odgovora na ovo pitanje nego stvaranje uslova za ulazak novog kapitala. Jednom riječju kada dobijemo investitora koji je kao u Kumboru spreman da uloži 500 miliona u sljedećih tri godine taj "udar" na naš finansijski sistem će imati mnogo blagotvorniji efekat od svega ovoga. To naravno ne znači da je to alternativa. Ne. Ne možemo time rješavati pitanje haotičnih dužničko-povjerilačkih odnosa, njih moramo rješavati, ali čini mi se da koliko god stezali kaiš, zavodili discipline, sve će to biti nedostatno ako ne budemo stvorili dobre pretpostavke da ovdje dođu dobri investitori koji će uložiti kapital. Svaki od tih investitora apsolutno generiše posao za novih 50 ili 100 privrednih subjekata domaćih koji obavljaju poslove i koji iz tog naslova lakše rješavaju problem naslijedjenih dugova iz ovih posljednjih godina ekonomske krize. Možda je i dosadno malo, stalno se vraćamo na ovo pitanje da bi zajedno mislili o njemu, šta svako od nas pojedinačno može da uradi da bi privukli takve investitore i da bi im stvorili uslove da brže troše svoj novac. Vrlo često mi im damo određenu lokaciju a onda im pomažemo da sporije troše svoj novac. Na taj način radimo u korist njihovoga a ne u korist svog interesa. Njima nije interes da brže potroše novac, naš interes je da oni brže potroše svoj novac u našoj zemlji, tako da tu moramo, čini mi se, dodatno biti usredsređeni šta još možemo da uradimo jer mislim da blagotvornijeg lijeka za našu ekonomiju, uključujući i ovaj problem, nema od toga. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i Vama.

Idemo dalje. U ime Kluba poslanika Pozitivne Crne Gore pitanje premijeru postaviće kolega Mladen Bojanić.

Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem, poštovani potpresjedniče.

Poštovani predsjedniče Vlade, i uvažene kolege iz Vlade, kolege poslanici, građani,

Postavio sam sljedeće pitanje:

Da li će, kada i koje aktivnosti preduzeti Vlada Crne Gore u cilju uspostavljanja pune primjene vladavine prava?

Obrazloženje: U Crnoj Gori postoji određen broj lica koja su izuzeta iz sistema pravnog poretka pa me interesuje da li će i kako Vlada obezbijediti da se i prema njima postupa u skladu sa pravnim poretkom Crne Gore.

Sada ću pokušati, odnosno ne pokušati, nego ću vrlo jasno i opširnije obrazložiti i ići na neka direktna pitanja odnosno na direktne činjenice da vidim šta i kako, odnosno da vidim zašto su neki ljudi, odnosno jedan, danas van zakona, odnosno van pravnog sistema.

Dakle, kao uvod, to ćemo se svi saglasiti, gospodine premijeru, da osnovu pravnog poretka čini primjena zakona i propisa jednako prema svim gradjanima

bez izuzetka. Tu nemamo spora. Taj posao obavljaju institucije sistema. Tu smo, u ponovnom saglasju.

Medjutim, rekao bih da u Crnoj Gori imamo selektivnu primjenu zakona i propisa i nejake institucije i da su pojedinci jači od tih institucija i tu vidimo svi problem, bar ja, a vidi i Evropska unija jer nam nije bez veze počela pregovore sa poglavljima 23. i 24. Znači, vladavine prava, borba protiv organizovanog kriminala i korupcije i za sada se samo borimo protiv toga akcionim planovima. To nije dovoljno.

Evo pokušaću da utičem da institucije, kako vi volite da kažete, da izoštre senzore pa neka čuju danas ove razgovore, pa ćemo da vidimo da li će ostati i dalje slijepi i da li će im i dalje uši biti začepjene da čuju što ćemo danas razgovarati.

Dakle, ja tvrdim da je bliskost sa Vama garancija da su pojedinci iznad zakona, bilo da su vam to bliski prijatelji iz politike, ili da su vam to bliski prijatelji iz biznisa, ili eventualno drugovi sa košarke.

Ja neću danas govoriti o ljudima koji nijesu ovdje, odnosno koji ne mogu da odgovore, nego sam htio da fokusiram danas diskusiju direktno na Vas, jer ste tu da odgovorite i da mi kažete konkretno, jasno zašto ste kršili zakon, odnosno zašto pojedine institucije nijesu reagovala. Da krenemo redom. Govoriću o četiri kredita koje ste Vi dobili u vrijeme kada ste pokušavali da budete uspješan biznismen, a evo na kraju alter ego Vaš je napravio najveće problem, odnosno kao Đukanović neuspješan biznismen napravili ste probleme premijeru Đukanoviću i vidjeli ste da je razlika u bavljenju politikom i biznisom u tome što kredite kod građana možete da dobijete novim obećanjem, a kredite kod banaka morate da vratite.

Pa evo ovako, da krenemo redom, onako kako obično vole da kažu ljudi koji su napravili velike novce, kada ih neko pita odakle, kažu - ne pitaj me za prvi milion ostalo ću ti sve kazati.

Prvi kredit koji mi je vrlo interesantan a nijesmo imali priliku u javnosti nikad da čujemo, je kredit koji ste dobili da krenete u Vaš biznis kod Piraeus banke, odnosno filijale grčke banke u Londonu. Milion i po eura ste dobili. Rekli ste tada, bar za javnost, koliko smo mi čuli, da je to na osnovu Vašeg dobrog ugleda.

Gospodine Đukanoviću, znamo odlično i Vi i ja i svi ljudi ovdje u sali da se milion i po eura nigdje ne dobija na osnovu riječi i Vi ste založili akcije koje ste od tih para kupili, Prve banke, tri mjeseca pošto ste ih kupili. To ja ne mogu da vjerujem. Ne ja nego ko se iole bavi time. Dakle, imali ste problem ili da položite keš depozit ili kolateral, kako vole da kažu bankari, ili je neko morao da garantuje za tih milion i po. Ta priča da su Vam dali zato što imate dobre veze, ne stoji. Naravno, imali ste problem ako imate keš depozit milion i po, imali ste problem da objasnite odakle, jer u svim Vašim prijavama Vi nemate ušteđevinu koju ste morali da predajete kao odgovorno lice, kao politički eksponirana osoba, kako vole da kažu iz Uprave za sprečavanje pranja novca.

Naravno, morao je neko da Vam da garanciju. Ako Vam je neko dao garanciju onda je vrlo upitno - zašto? Ko kome danas daje milion i po garancije? Onda ste mogli da uđete u problem da neko istražuje koja je to protivusluga, da

nije Zakon o konfliktu interesa? Jeste li tu pod udarom? Naravno, Uprava za sprečavanje pranja novca ne da nije istraživala ništa nego je samo rekla da ona ne smije da kaže kod koje banke ste uzeli kredit. Dotle je došla ta sva njena istraga, a vole da sebe nazivaju finansijska obavještajna služba. 15.000 u Crnoj Gori kada uplatite keša na račun bilo koje banke morate dati izjavu odakle vam novac, čak neke banke idu niže pa traže preko 10.000.

Šta je slijed događaja? Naravno, ušli ste kao akcionar u banku, banka je porasla nevjerovatnom brzinom. Za godinu dana su depoziti Prve banke sa 83 miliona porasli za 423 miliona, 509%, a državni depoziti koji su još važniji, znači vi ste akcionar, vaša ekipa, sa 18 na 93 miliona, samo godinu dana. Naravno, Centralna banka ne reaguje, nemamo Centralnu banku. Bojažljivo, nešto, izokola, ali ne smiju.

E tada kreće pohlepni pir vlasnika banaka. Daju se krediti ne prateći regulativu, kršeći Zakon o bankama, za "Avale", čak smo saznali kasnije i da se Madonin koncert plaćao kreditom od te banke. Naravno, Centralna banka nije reagovala što je prekršen tu zakon o izboru ljudi koji mogu da vode banku. Ne može pozorišni režiser i ne može producent po zakonu da bude član Upravnog odbora banke, Vi to dobro znate. Prekršen je zakon tu.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Privodite kraju.

MLADEN BOJANIĆ:

Evo, imam još dosta. Naravno i Vi nijeste u tom ostali bez svega i uzeli ste 3,1 milion eura kredita da kupite 2 hektara zemlje, brdo Košljun – Budva, pod neregularnim uslovima i u Izvještaju Centralne banke piše da je taj kredit dat neregularno, a neregularno znači nezakonito. Tu nemamo dilemu. Dakle, Zakon o bankama se opet krši.

Da biste vratili taj 3,1 milion eura, pošto ste neuspješan biznismen i nijeste znali šta ćete, mislili ste da će da porastu cijene, da nastane ono ludilo pa da ćete to da prodate ko zna koliko puta više, Vi ste upali u probleme i ne možete da vratite svojoj banci koja upada u nelikvidnost, pa ste pošli kod Hipo Alpe banke, pa ste uzeli 5 miliona da vratite onaj 3,1 milion, a ona dva...jedan investicioni fond, rekao sam neću o imenima, privatizaciono-investicioni fond vam daje depozit. Prekršen Zakon o bankama, prekršen Zakon o investicionim fondovima, niko ne reaguje, ni Centralna banka, ni Komisija za hartije od vrijednosti.

Idemo dalje. Je li iko ispitao zašto je taj investicioni fond dao dao pare vama. Zašto je on garantovao sa 2 miliona za vaše kredite? Prekršen je Zakon o investicionim fondovima. Niko nije ušao da pita zašto neko premijeru garantuje sa 2 miliona. To je bila Global Montenegro, ova prva je Kapital invest. Dalje, imate treću firmu. Hoćete da budete uspješan biznismen. Univerzitates, je li, tako se zove? Nekoliko kredita uzima kod CK banke, jedan od njih je i kod CK banke, ne znam gdje su ovi drugi, nije ni važno. Na kraju ni to ne možete da vratite. I tu je vrlo jedna stvar osjeljiva, niko to nije ispitao. Ja vjerujem da tu ima i te kako osnove da se ispita. Tamo su četiri vlasnika, tri lica, jedna firma. Tamo se daje kao garancija za ove kredite, višemilionske iznose, daje se poklon kompletno

zemljište plus ona građevinska zgrada UDG-a. Oni daju 12.000 kvadrata zemljišta i 14.000 kvadrata građevinskih objekata tamo za garanciju da se uzmu krediti. Vrlo je šakljivo i vrlo je interesantno, ako je poklon, kada se daje poklon u D.O.O. ili A.D. svejedno, ako unosite, ako dajete poklon, da objasnim to. Samo malo, Mišo, budite strpljivi. Ako se daje poklon ostaje struktura vlasništva nepromijenjena i zato je išlo kao poklon. Da je išlo kao osnivanje, povećanje kapitala, vas bi sveli, ostale akcionare, odnosno vlasnika udjela na minoran procenat vlasništva, odnosno u promilima s obzirom da je ogromna imovina u pitanju. E sada, ne vraćate kredite Global Montenegro, ne vraćate kredite Univerzitateu, i sada nam pričate priču o lošim kreditima i uvodite nam zakon, odnosno hoćete da podgoričkim modelom relaksiramo te kompanije, između ostalog i ove vaše, da bi mogli da vratite te kredite.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.

MLADEN BOJANIĆ:

Ja vas molim, samo da završim, još jednu rečenicu. Nemojte mi ići u odgovoru na političku priču. Ovdje nema političke priče. Nemojte mi ići u odgovoru da relativizujete time što će institucije da to ispitaju i vi ih ohrabrujete. Znamo da svaka vaša poruka da ohrabrujete instituciju u stvari znači da ne smije ništa da radi. Možete mene da pokušate da diskreditujete. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.
Predsjedniče, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Bojaniću, jačanje vladavine prava preduslov je ekonomskog i društvenog razvoja Crne Gore prepoznat kao prioritet i ove i svih prethodnih vlada.

Referentnost ostvarenih rezultata na ovom polju omogućilo nam je da se u prethodnom periodu uspješno suočimo sa nizom političkih, ekonomskih, pravnih i drugih društvenih izazova. Uspješnost odgovora na te izazove najbolje cijene građani na osnovu čije volje sprovodimo politički program koji smo im ponudili. O stepenu ozbiljnosti sa kojom pristupamo problemima i kako ih rješavamo u ovoj osjetljivoj oblasti govori činjenica da su članice Evropske unije i NATO prepoznale i uvažile te napore, donoseći bez izuzetka pozitivne odluke o tempu napretka Crne Gore u evropskim i evroatlantskim integracijama.

U prilog iznijetim ocjenama ide i okolnost da smo u skladu sa našim kapacitetima aktivan i uvažen subjekt na međunarodnom planu koji daje doprinos u traženju odgovora na savremene izazove. Podsjetiću vas da su akcioni planovi za poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava i 24. Pravda, sloboda i bezbjednost, pregovaračke pozicije pripremile nadležne radne grupe u kojima su zastupljeni svi segmenti crnogorskog društva. Da je svoje mišljenje i sugestije na ta dokumenta dalo i nadležno radno tijelo Skupštine Crne Gore, Odbor za evropske

integracije, prije njihovog usvajanja na sjednici Vlade i dostavljanja Evropskoj komisiji. Takođe, valja podsjetiti, ne radi se samo o platformi za pregovore sa Evropskom unijom nego o sveobuhvatnom programu akcije za unapređenje vladavine prava u državi koji se već realizuje. Vlada i evropski partneri imaju i prve izvještaje o realizaciji aktivnosti predviđenih akcionim planovima.

Stoga ne vjerujem da u crnogorskom parlamentu danas može postojati ijedan poslanik koji ne zna da li, kada i koje aktivnosti Vlada preduzima u cilju jačanja vladavine prava u Crnoj Gori. Ako i postoji, onda je stepen njegove političke odgovornosti daleko ispod odgovornosti prosječnog građanina Crne Gore.

Kako u svom pisanom obrazloženju nijeste precizirali koja su to lica koja su, kako kažete, van pravnog sistema Crne Gore, teško vam je na to odgovoriti u pisanom dijelu mog odgovora, jer bi to podrazumijevalo da pretpostavljam na šta mislite a bespotrebno je pretpostavljati ono što je moguće napisati.

Umjesto toga pozivam vas, kao odgovornog građanina, i posebno kao poslanika, da izađete pred javnost sa punom informacijom o problemima koje ste uobličili u vašem pitanju premijeru. Nadam se da će ona biti nešto ozbiljnija od ovih koja ste sada obrazložili u vašem dopunskom obrazloženju.

Na kraju očekujem da se odgovornim odnosom svih državnih institucija nadležnih za te procedure, u koje ne spada Vlada, u najkraćem roku izaberu organi pravosudne vlasti kako bi se prihvatila odgovornost za bolju i efikasniju vladavinu prava.

Zakonodavna, izvršna i sudska vlast moraju biti odgovorne građanima, samostalnost je uslov efikasnosti svake od njih a međusobna kontrola garant njihove odgovornosti. Nijedna vlast ne može imati više prava u odnosu na drugu, niti manje odgovornost od Ustavom utvđene. Stoga u tom odnosu nema mjesta niti pretjeranoj politizaciji, još manje politikantstvu. Ako želimo biti ozbiljni predstavnici ovog naroda onda i naša komunikacija mora biti na tom nivou.

U dopunskom obrazloženju ste iznijeli nekoliko grubih neistina. Pretpostavljam kao izraz vaše neupućenosti, što vas ne lišava odgovornosti da kada kao poslanik u Parlamentu izađete da diskutujete ili da postavljate pitanje drugom ko sa vama dijeli odgovornost za vršenje javnih poslova, prethodno provjerite ono o čemu želite da govorite.

Dakle, ne bih kazao samo na osnovu toga što ste najavili da imate četiri kredita o kojima želite da govorite. Čuli smo vas u ovom obrazloženju, dakle, da pitate o tri kredita. Oko prvog kredita o kojem ste govorili, osnovno pitanje je da li ispitujete vladavinu prava u Velikoj Britaniji ili u Crnoj Gori. Sami ste podsjetili da kredit Piraeus banke sam dobio kao građanin, ne kao premijer, jer tada nijesam bio premijer, po regulama koje važe u tom pravnom sistemu u kojem posluje banka koja mi je dala kredit. Taj kredit sam vratio. Napravio profit i platio porez. Šta je tu za ispitivanje? Nijeste saopštili istinu i kada ste kazali da se Uprava za sprečavanje pranja novca nije bavila tim pitanjem. Bavila se tim pitanjem, imala korespondenciju sa nadležnom institucijom Velike Britanije i, koliko se ja sjećam, informisala javnost o tome. Ne znam da li je to u skladu sa njenom obavezom prema režimu javnosti u kojem ta institucija radi, ali dosta se pouzdano sjećam da je imala upit, da je komunicirala nadležnu instituciju, svoju inostranu

korespondentsku instituciju i da ima odgovor na to pitanje koji je ovakav kakav sam vam kazao.

Pošto ste išli sa insinuacijom oko toga da li je to podrazumijevalo moj neki depozit od milion i po koji bi podrazumijevao svakako da dam odgovor i otkuda depozit od milion i po, vrlo odgovorno da vam kažem, nema nikakvog mog depozita od milion i po. Ja znam da vi ne morate razumjeti kad kažem da postoji u poslovnom svijetu i nešto što se tiče poslovnog morala, ozbiljnosti i ugleda. Ne morate me Vi oko toga razumjeti, ali razumiju me, vjerujem, drugi ljudi koji drže do toga, koji saglasno tome se ne usuđuju da insinuiraju i da vrijeđaju druge ljude, da iznose neistine o tome, i posebno razumiju me oni do kojih mi je stalo u toj fazi mog života i rada, dakle poslovni ljudi, jer sam se njima obraćao kao poslovni čovjek i čovjek koji je prethodno napustio dužnost premijera.

U odnosu na drugo Vaše pitanje, ono se tiče kompanije Global Montenegro, takođe, napravili ste grub previd. Taj previd znači da ja nijesam osnivač kompanije Global Montenegro. Global Montenegro je imao svoju istoriju prije mene i ovo o čemu ste Vi govorili o uzimanju kredita u Prvoj banci i promjenu kredita se sve događalo prije nego što sam ja postao akcionar kompanije Global Montenegro. Da li je to dobar ili loš posao, vidjećemo, i za banku i za nas. Ne mislim da je loš posao za banku, jer mislim da smo do sada kao kompanija već platili ozbiljne sume po osnovu kamata, to je posao za banku. A vjerujem, takođe, da kada prodamo nekretninu koju smo tada kupili da ćemo ostvariti profit i na njega uredno platiti porez kao i u slučaju kompanije Kapital invest. Napokon, takođe ste potpuno u krivu kada govorite o kompaniji koja je formirala Univerzitet Donja Gorica. Ljudi koji su osnovali kompaniju Univerzitat su ljudi koji imaju svoje ime i prezime, imaju svoj poslovni ugled. Zahvaljujući tome su oni od banaka, zajedno sa mnom, mogli da postanu korisnici kredita, kao rezultat toga vjerujem da nema ubjedljivijeg odgovora od zgrade Univerziteta Donja Gorica i od broja studenata koji prolaze kroz tu zgradu.

Takođe, želim da vam kažem i sledeće, da ta kompanija uredno otplaćuje svoje obaveze prema bankama i da smo kredite dobili u skladu sa pravnim sistemom Crne Gore koji uredno otplaćujemo. Ako tu ima bilo šta sporno, Vi, ponavljam Vam, kao odgovoran građanin, a posebno kao poslanik, izvolite podnesite krivičnu prijavu nadležnom državnom tužiocu. Nemamo zaista nikakav problem sa tim. Iz svega ovoga ja izvodim samo jedan zaključak, sporan sam ja, jer bih zaboga, valjda zbog svojih zlodjela u politici, trebao biti uskraćen za pravo da kada nijesam u vlasti se bavim biznisom, to bi trebalo da bude rezervisano samo za vas ili za neke ljude poput vas. E, baš na tu vrstu diskriminacije ne pristajem, zato što ne mislim da sam vršio zlodjela, nego da sam pokušavao u mogućoj mjeri da doprinesem napretku Crne Gore, kako god to bilo vrednovano danas i od danas za 50 godina, a u vremenu u kojem nijesam na javnim funkcijama baviću se, samo u ovoj državi, onim čim ja želim da se bavim na zakonit način. Kada se ne budem bavio na zakonit način biću dostupan državnim organima Crne Gore kao i svaki drugi građanin.

Na drugu diskriminaciju koju biste željeli Vi da propišete sa insinuacijama koje ste ovdje iznijeli, ne pristajem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Bojaniću.

MLADEN BOJANIĆ:

Zahvaljujem.

Ništa, možda je još više dokazano ono što sam govorio, da nemate odgovore. Preskočili ste Hipo Alpe banku, svjesno, pet miliona, to ste preskočili, zaboravili ste. Rekli ste neistina, ja tri kredita pomenuo. Četiri sam Vam nabrojao (Upadica) Nijesam? Kod Piraeus banke milion i po, jeste li 3,1 milion dobili kod Prve banke, jeste li dobili kod Hipo Alpe Adria pet miliona i nekoliko kredita...(Upadica). Da, pet ste dobili da vratite onih. Tako i državu vodite. Tu ste nam praksu i u državi uveli, u ekonomiji. Da uzmem veći kredit da vratim neuspješan biznis od prethodnog, o tome govorim.

To što Vas ljudi vole, ne bih da budem zloslutnica, ali voljeli su i Gadafija, Mubaraka i Sadama, sve su njih voljeli ljudi. Voljeli su ih. Na izborima, nema problema. Nemojte sad da se stalno pravdate da Vas vole ljudi, građani, da ništa nijeste uradili nezakonito. Kažem Vam to što ste uradili. Opet ste izbjegli odgovor, naravno, za sve ono što nemate odgovor. Ja sam rekao čime je garantovano za zgradu, kako ste tu dobili kredit. Ko daje poklon zgradu i 12 hiljada kvadrata? Niko ne daje zgradu i poklon 12 hiljada kvadrata. Poklon da bi garantovao taj kredit koji ste dobili...(M. Đukanović: Koji poklon?) Zgradu i zemlju, za garanciju kredita. Sad se iščuđavajte, nema veze.

Objasnite mi kako. Kako ste garantovali za te kredite prije nego što ste napravili zgradu? (M. Đukanović: Tako što su se banke utrkivale da daju kredite.) E ovako, sad da Vam kažem. Opet ste istrčali. Utrkivanje, davanje kredita bez garancija, bez kolaterala koji mora da bude 30% najmanje veći nego odobreni kredit je nezakonito. Evo sjede ljudi koji znaju i Centralnu banku i znaju kako funkcioniše. Nijeste mi odgovorili odakle dva miliona Investicioni fond da garantuje za Vaše kredite, za Vaše prijatelje. Nijeste mi to odgovorili. Ali dobro, idemo dalje. Ima toga mnogo i znam da ćete sada da dignete obrvu i da se ustremite na mene, jer znate da ja nemam pravo da Vam odgovorim u trećem krugu i onda će ispasti da ćete Vi neokrnjenog autoriteta izaći iz ovoga. (Upadica) Ne bojim se ja, nemam probleme sa Vama.

Mogu li da nastavim? Hajde da ove banke ostavimo jer vjerovatno ćete ostati pri svome. Ovaj slučaj vrlo simpatičan je bio, da reklasiram malo, bio je simpatičan. Zar nije 500 kovertiranih ostavki koje ste tražili Vašim službenicima, je li to kršenje zakona? Je li to kršenje svih normi, svih statuta upravnih odbora, skupština akcionara, državnih kompanija, da bi se pokazala Vaša nadmoć iznad zakona? Znamo da zakon propisuje kako se mijenjaju direktori kompanija. Ne moraju da daju ostavke. Imate mehanizama legalnih da kroz organe u kojima ste kao država većinski vlasnik direktno birate i smjenjujete ljude, ali Vama je trebalo da pokažete da ste iznad zakona i da i to možete da uradite tako što ćete ih natjerati da Vam potrče, da Vam daju 500 kovertiranih ostavki.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Evo došli smo od kredita do kovertiranih ostavki.

Izvolite, gospodine predsjedniče.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Ovo bi moglo da traje u nedogled. Ovo ima samo jedan zajednički imenitelj. Iz svega ovoga govori nervoza predstavnika stranke koja gubi izbore. Iz ovoga govori nervoza predstavnika stranke koja je na Cetinju izgubila 40% podrške za godinu dana, koja je u Nikšiću izgubila gotovo toliko za tri mjeseca, koja je pokušala da uđe u parlament u Mojkovcu i nije uspjela i koja je pokušala da uđe u parlament u Petnjici i nije uspjela. To je jedno.

Drugo, iz ovoga izlaganja govori glas osnivača stranke. Dakle, predstavnika medijske mafije u Crnoj Gori, koji su osnovali stranku sa namjerom da odbrane svoj kriminal. Dakle, pad tiraža medijske mafije i pad popularnosti partije koja je formirana da bi branila medijsku mafiju očigledno proizvodi paniku u redovima i jednih i drugih.

Što se tiče odgovora na Vaša dopunska pitanja, ako je to uopšte za Vas relevantno, odgovorio sam na sve što ste pomenuli. Pitate me oko Investicionog fonda, a ja sam Vam kazao, ja sam postao akcionar te kompanije nakon što se kompanija zadužila. Prema tome, nije dat nikakav depozit Investicionog fonda premijeru iz dva razloga, jer nijesam bio premijer i sa druge strane nijesam bio akcionar firme. Znači, opet ste obmanuli javnost.

Drugo, kada je u pitanju Univerzitet Donja Gorica, tvrdim da je taj kredit dat u skladu sa pravnim sistemom Crne Gore i ono što je jako važno da se otplaćuje. Znam mnoge kredite koji su dati u skladu sa pravnim sistemom Crne Gore i danas su u zoni kontaminiranog potraživanja od strane banaka. Ovaj se otplaćuje i imamo za posljedicu uspješnu investiciju.

Napokon ovo treće i dopunsko pitanje koje potvrđuje ovu moju tezu o nervozi i srdžbi koju biste trebali usmjeriti prema sebi, a ne prema drugima. Dakle, ni tu nije prekršen zakon jer nijesam donio nikakvu odluku niti sam bilo koga obavezao. Naprotiv, pozvao se na poštovanje zakona i uputio politički apel da oni koji treba da predstavljaju dio tima odgovorno pred parlamentom i odgovorno pred javnošću koja nam je dala povjerenje, pokažu svoju odgovornost time što će ponuditi ostavke koje će biti valorizovane od strane novog tima koji se formira nakon parlamentarnih izbora. I tu nema kršenja zakona. Ovdje je riječ o političkoj aktivnosti. Svako je mogao da kaže ako ne želi da uradi jer ga štiti zakon, ali to nije uradio. (Upadica) To ih vi pitajte i prestanite da se razmećete sa svojom kuraži.

Evo, ovo je odgovor na sva vaša pitanja uz jednu poruku - zaista povedite malo više računa kada pokušavate da postavljate "neprijatna pitanja", jer neprijatnih pitanja nema, da prethodno bolje provjerite činjenice.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje.

Ne, ne, samo trenutak da se čujemo, samo trenutak.
Znači, nema trećeg javljanja, vi to znate.
Imamo proceduralnu intervenciju, ja moram dati proceduralnu intervenciju.
Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:
Poštovani potpredsjedniče,
Reagujem proceduralno, obraćam se vama. Premijer je između ostalog rekao, ne mogu da citiram, parafraziram, možemo da provjerimo i treba da provjerimo, da je ova partija i ovi ljudi koji sjede ovdje, da su formirani da bi štitili medijsku mafiju.

Prvi i posljednji put da bilo kome, smijte se slobodno, od ovih ljudi ovdje kažete da su došli ovdje da bi branili interese mafije.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.

DRITAN ABAZOVIĆ:
Molim vas, dozvolite potpredsjedniče, dozvolite mi molim vas, ja proceduralno, vama sam se obratio.

Ovo je posljednji put da je nekome, poslanicima Pozitivne, rekao da su ovdje došli da bi štitili mafiju, medijsku ili bilo kakvu.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.
Nema potrebe, dakle proceduralna intervencija je zloupotrijebljena, tako da idemo dalje.(Polemika u klupama)
Molim vas, idemo dalje. Molim vas, idemo dalje.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:
Ovo je diskriminacija prema ženskom polu, ja moram čekati vječito.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Molim vas.
(Poslanik Bojanić govori iz klupe)
Kolega Bojaniću, hvala vam, hvala vam kolega Bojaniću.
Hvala vam. Idemo dalje.
Prelazimo na pitanje koje je premijeru uputio klub četiri partije.
Koleginica Ljerka Dragičević ima riječ. Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:
Zahvaljujem.
Ovo je stvarno diskriminacija prema ženskom polu. Neću više nikoga da čujem da se bori za cenzus 30%, kad god ja govorim ovako se bruka napravi, ne mogu doći do riječi.

Gospodine potpredsjedniče, dozvolite mi da sad s ovog mjesta danas iskoristim priliku i da svim svojim sunarodnicima i svim vjernicima katoličke vjeroispovijesti čestitam Gospu od zdravlja. A pošto je i Arhanđelov dan danas, čestitam svim vjernicima pravoslavne vjeroispovijesti i molim Gospu i Svetog Arhanđela da prosvijetli pamet onima kojima treba.

Na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore predsjedniku Vlade gospodinu Mili Đukanoviću postavljam sljedeće poslaničko pitanje, uz pozdrav svima prisutnima, građanima Crne Gore i posebno vama gospodine predsjedniče Vlade:

Što očekujete od sljedećeg izvještaja Evropske komisije po pitanju napretka Crne Gore u periodu poslije jula mjeseca ove godine?

Obrazloženje: U svim izvješćima do sada koje smo dobili od Evropske komisije stoji da Crna Gora napreduje i da smo za relativno kratko vrijeme dosta uradili. Normalno, nije to sve. Mora se još raditi i otvarati i zatvarati poglavlja, ali nama u Hrvatskoj građanskoj inicijativi, partiji koju predstavljam u ovom visokom domu, i meni osobno, veoma je interesantno da ove crnogorske napretke svako tumačim proizvoljno i kako hoće. Mi i ja osobno imamo svoje mišljenje, ali željeli bismo da to i od vas izravno čujemo.

Ne povodimo se za raznim mišljenjima, pa baš zbog toga bilo bi nam veoma bitno čuti vaš odgovor. Naše i moje osobno mišljenje je da smo mi na odličnom putu, da napredujemo i da smo doista svi zajedno dosta dobrog uradili. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Predsjedniče Đukanoviću, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovana poslanice Dragičević,

Prije svega izvinite zbog ovoga na što ste nas i sami opomenuli, da smo možda i produženim trajanjem razgovora na prethodno pitanje i povišenim tonom doveli u pitanje vaše poslaničko pravo.

Kada smo 21. maja 2006. godine obnovili nezavisnost i preuzeli odgovornost za budućnost Crne Gore, teško da bi se neko usudio da saopšti toliko optimističnu procjenu da će Crna Gora, nakon šest godina, otvoriti pregovore sa Evropskom unijom i biti na vratima NATO-a.

Vjerujući u vlastite potencijale Vlada Crne Gore i svi segmenti crnogorskog društva su se ovim ciljevima posvetili prioritarno, odgovorno i kompetentno, tako da u cjelini stoji izrečena ocjena da Crna Gora napreduje i da je za kratko vrijeme veoma puno uradila.

Danas se naša država nalazi u kvalitativno drugačijoj i sve zahtjevnijoj fazi, fazi pregovaračkog procesa sa Evropskom unijom. Zbog toga je Izvještaj o napretku Crne Gore za 2013. godinu detaljniji od prethodnih čemu je doprinijelo i sprovođenje analitičkog pregleda za sva poglavlja pravne tekovine.

Tokom druge polovine 2012. i prve polovine 2013. godine, Evropska komisija je tako bila u prilici da se veoma detaljno i kvalitetno upozna sa stanjem u Crnoj Gori kada je u pitanju usklađenost sa Evropskom unijom.

Možemo konstatovati da je ovogodišnji izvještaj veoma afirmativan i da još jednom potvrđuje da je Crna Gora ozbiljno shvatila i početak pregovora o pristupanju kada se nije opustila nakon ranijih pohvala od strane Evropske unije. Predano je pristupila postizanju još boljih rezultata kako bi nastavila napredak u procesu integracije i opravdala očekivanja.

Imajući u vidu da smo danas jedina država Zapadnog Balkana u procesu pregovora, razumljivo je što je napredak Crne Gore u evropskoj integraciji kompleksniji i temeljitije ocijenjen od ostalih država u regionu. Izvještaj o napretku služi kao orijentir u kojem pravcu treba sprovesti reforme i usvajati pravnu tekovinu Evropske unije, što je veoma značajno i za izradu programa o pristupanju Crne Gore za period 2014 - 2018. godina. U pitanju je dokument koji je u finalnoj fazi izrade i koji će nam obezbijediti sveobuhvatan pristup potrebnim ekonomskim, institucionalnim i političkim reformama.

Istvoremeno prateći realizaciju mjera i aktivnosti iz programa pristupanja Crne Gore Vlada će moći redovno i na jednostavan način pratiti stepen ispunjenosti strategijskih ciljeva, kao i prilagođavanje Crne Gore pravnom poretku Evropske unije. Na ovaj način ćemo veoma precizno znati koliko smo i do koje mjere napredovali u prethodnoj godini i koliko je dodatnih napora potrebno uložiti kako bi država postigla mjerljiv napredak u evropskoj integraciji. Samim tim bićemo u mogućnosti da aktivno učestvujemo u kreiranju svakog novog izvještaja o napretku.

Razumljivo je da, kako država bude odmicala u procesu pregovora i usaglašavanju s pravnom tekovinom Evropske unije i približavanju članstvu, možemo očekivati sve bolje i konkretnije izvještaje o napretku. Znajući da se uskoro očekuje otvaranja poglavlja 23 i 24, kao i da će kraj ove godine i prvu polovinu 2014. godine obilježiti otvaranje novog broja poglavlja bez početnih mjerila za koje su pregovaračke pozicije već poslate Evropskoj komisiji, postoje sve pretpostavke da izvještaj o napretku za 2014. bude još afirmativniji i konkretniji. Ovo posebno stoga što očekujemo početak pregovora i za neka poglavlja koja možemo tretirati kao zahtjevnija i za koja će nam trebati više vremena kako bismo postigli puno usaglašavanje sa pravnom tekovinom Evropske unije. Ujedno to će biti prilika da naša administracija pokaže da je spremna da nastavi u još jačem ritmu kako bismo što prije ispunili očekivanja i naših partnera u Evropskoj uniji, ali prije svega građana Crne Gore. Prirodno, prvi zadatak svake odgovorne vlade je da radi u korist ispunjavanja očekivanja građana koji su je povjerenjem obavezali na odgovornost kao što su i očekivanja naših partnera u Evropskoj uniji veoma važna u kreiranju i definisanju državne politike na planu integracija. Pri tome je ova Vlada sasvim jasno shvata da su ta dva opredjeljenja u toj mjeri kompatibilna da se stapaju u jednu politiku, da predstavljaju zapravo isti posao. Ekonomski demokratski razvoj kojem streme građani Crne Gore, za preduslov ima snažniju vladavinu prava, što predstavlja prioritet u pregovorima sa Evropskom unijom. Naravno, svjesni smo da ćemo u periodu koji slijedi morati da iskoristimo i unaprijedimo sve raspoložive kapacitete

kako bismo nastavili tempom koji smo u dosadašnjem periodu pregovora sami sebi odredili. Ukoliko odgovorimo zahtjevima i ispunimo ciljeve koje smo zacrtali i izvještaj o napretku za 2014. će to i prepoznati, baš kao i svaki sledeći, sve do punopravnog članstva u Evropskoj uniji.

Stoga bih se na kraju složio sa Vašom konstatacijom da smo mi na odličnom putu, da napredujemo i da smo dosta svi zajedno dobroga uradili. Na tim nas osnovama, siguran sam, čekaju i novi uspjesi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.
Izvolite, koleginice.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče Vlade. Drago mi je da se ovo zbog javnosti čulo, jer kako sam rekla, interpretira se uvijek na drugi način i kad nekome kažete nije to tako, kaže - pa niko nam to nije rekao sa vrha. Milo mi je da se to danas čulo sa vrha.

Isto tako posebno me raduje ovo što ste rekli od 2014. do 2018. nova poglavlja, u stvari od kraja ove godine za period od 2014. do 2018. otvaraju se nova poglavlja. Pa eto, recite ovom glavnom pregovaraču da ne zaboravi da ima i u Hrvatskoj građanskoj inicijativi stručnjaka, pa malo to da proširi. Ne bi bilo loše. A što se tiče ovoga, nijesam navikla na ovakav istup. Istini za volju, istup kolega, jer ništa se ne može vikom postići, može razumijevanjem i mirno saslušati i mirno ispričati. Tako da ne bi voljela da me shvatite da sam se ja bunila, ali oni to često naprave kad ja treba da govorim. Valjda sam ja neki onako kao magnet.

Zahvaljujem na svemu.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.
Izvolite, gospodine Đukanoviću.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Hvala poslanici Dragičević.

U svakom slučaju prenijeću sugestiju koju ste dali glavnom pregovaraču i ja sam ubijeđen da je Vaša preporuka i vrlo utemeljena i siguran sam više nego konstruktivna i dobronamjerna.

Takođe želim da se osvrnem i na ovo što je gospođa Dragičević sada rekla. Dakle, bez obzira ko bio provokativan, a ko reagovao na provokaciju, svejedno, moramo se potruditi da na neki način ostanemo na nivou onog dostojanstva koje pripada javnim ličnostima i na nivou odgovornosti prema Parlamentu. Tako da želim da kažem da mi je žao da sam dozvolio da budem isprovociran od ljudi iz Pozitivne Crne Gore, isprovociran očiglednom gomilom neistina koje su iznešene u njihovim prethodnim obraćanjima sa jasnom tendencijom, ali svejedno. Dakle i to je sastavni dio i crnogorskog mentaliteta, pa

time i crnogorskog parlamenta i to ne opravdava moju reakciju. Zbog toga želim da se izvinim i Parlamentu i javnosti.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem dodatno predsjedniku Vlade Đukanoviću.

Na samom kraju u ime poslaničkog Kluba Bošnjačke stranke riječ ima kolega Almer Kalač. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala Vam, potpredsjedniče Skupštine.

U ime Kluba poslanika Bošnjačke stranke predsjedniku Vlade postavljam sljedeće pitanje:

Poštovani gospodine Đukanoviću, koje projekte Vlada planira realizovati u narednoj godini kako bi se podstakao razvoj nerazvijenih područja i koliko sredstava je planirano budžetom za 2014.godinu za projekte u cilju ostvarivanja ravnomjernijeg regionalnog razvoja?

U dosadašnjem privrednom razvoju države postoji izražen debalans, odnosno neuravnotežen razvoj tri regiona u Crnoj Gori, koji su prepoznati i kroz zakonsku regulativu. Veoma je izraženo zaostajanje sjevernog regiona, gdje imamo lošu privrednu situaciju sa uništenim privrednim kapacitetima, koji su nekada zapošljavali veliki broj radnika. Takođe, za sada je veoma malo novih malih i srednjih preduzeća, tako da se povećava broj nezaposlenih, posebno mladih ljudi. Za posljedicu imamo jako izraženu migraciju stanovništva, odlazak mladih ljudi prema jugu ili Podgorici, a sve veći je broj onih koji odlaze u inostranstvo, čime se rapidno smanjuje broj stanovnika. Usporedni podaci, koje dobijamo iz Monstata o broju stanovnika, iz godine u godinu, posebno u ruralnim područjima, ali i u gradovima na sjeveru su poražavajući. Mi mislimo da je stanje i lošije nego što pokazuje zvanična statistika, jer značajan broj lica nije zvanično odjavio prebivalište, iako ne žive u tim sredinama.

Sjeverni region kao najnerazvijeniji karakterišu prvenstveno niži prihodi i velika nezaposlenost u odnosu na ostala dva regiona. Paradoksalno, najviše realnih resursa i komparativnih prednosti je upravo u najnerazvijenijem regionu.

Smatramo da se stanje mora mijenjati i da su u tom cilju potrebne ozbiljne mjere države, prvenstveno Vlade i njenih resornih službi. Da bi se postigao ravnomjeran socio-ekonomski razvoj potrebno je obezbijediti adekvatnu podršku nerazvijenim i manje razvijenim područjima. Ta podrška, u ovom trenutku, prvenstveno se može obezbijediti kroz izgradnju infrastrukture, a onda kroz održivo upravljanje prirodnim resursima i otvaranje porizvodnih kapaciteta.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Predsjedniče, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Kalač, saglasan sam sa Vašom ocjenom da je potrebno obezbijediti adekvatnu podršku nerazvijenim i manje razvijenim područjima, prvenstveno kroz izgradnju infrastrukture održivog upravljanja prirodnim resursima i stvaranje uslova za otvaranje proizvodnih i turističkih kapaciteta. Isto tako sam saglasan sa ocjenom da je paradoksalna situacija u kojoj imamo najviše realnih resursa i komparativnih prednosti upravo u najnerazvijenijem regionu. Zato ostvarivanje ravnomjernog regionalnog razvoja predstavlja jedan od najvažnijih ciljeva Vladine politike. To je jasno prepoznato kroz strategiju regionalnog razvoja i Zakona o regionalnom razvoju, a što je važnije i kroz konkretne mjere i aktivnosti koje sprovodi Vlada.

Ključni prioriteti politike ravnomjernog regionalnog razvoja odnose se na unapređenje putne, komunalne i javne infrastrukture, razvoj ljudskih resursa, poboljšanje konkurentnosti sistematskim unapređenjem poslovnog ambijenta, valorizaciju privrednih, kulturnih i prirodnih resursa na odgovoran i održiv način. Za ove namjene je u prethodne tri godine u sjevernom regionu Crne Gore opredijeljeno oko 210 miliona eura iz državnog budžeta, budžeta lokalnih samouprava, kredita IPA fondova i ostalih donacija. Iako važni socio-ekonomski demografski indikatori ukazuju na određena poboljšanja, jasno je da je tempo promjena nedovoljan. Na primjer broj mikro, malih i srednjih preduzeća u sjevernom regionu u 2012.godini u odnosu na 2011.godinu povećan je za 4,23%, broj preduzetnika je povećan za 2,79%, dok je broj zaposlenih u mikro, malim i srednjim preduzećima povećan za 1,11%. Obrazovna struktura stanovništva u ovom dijelu države je takođe poboljšana. Učešće stanovništva sa 15 i više godina sa srednjom, višom i visokom stručnom spremom u ukupnom broju radno aktivnog stanovništva u sjevernom regionu povećano je sa 59, prema popisu iz 2003.godine, na 69 u 2011.godini. Naravno, svjesni smo da dosadašnja ulaganja i poboljšanja nijesu dovoljna. Zato je u cilju dalje realizacije ključnih ciljeva i prioriteta strategije regionalnog razvoja, prijedlogom kapitalnog budžeta za 2014.godinu predviđeno povećanje sredstava za realizaciju projekata iz oblasti osnovne i poslovne infrastrukture u sjevernom regionu i manje razvijenim opštinama. Od ukupnog iznosa sredstava u okviru Prijedloga kapitalnog budžeta od 102,82 miliona za 2014. godinu, planirano je da se oko 48,8 miliona eura realizuje preko Direkcije javnih radova. Oko 60% ovih sredstava odnosi se na realizaciju blizu 70 razvojnih projekata u sjevernom regionu i opštini Cetinje. Planirani projekti se odnose na izgradnju lokalne infrastrukture kakav je cjevovod u Mjesnoj zajednici Boan u Šavniku, rekonstrukcija gradske tržnice u Bijelom Polju, izgradnja šetališta pored rijeke Tare u Kolašinu, rekonstrukcija gradskog vodovoda u Rožajama, rekonstrukcija vodozahvata Krkori, hlorna stanica u Andrijevici itd.

Takođe, kapitalnim budžetom za 2014. godinu je predložena izgradnja oko 50 km lokalnih puteva, kao i više gradskih saobraćajnica u Rožajama, Šavniku i Bijelom Polju. Rekonstrukcija dionice Plav-Vojno selo-Gusinje, dionica Jezerska ulica-Vojno selo u Plavu, rekonstrukcija glavnog trga u Andrijevici, rekonstrukcija ulice Vojislava Šćepanovića II faza u Mojkovcu, rekonstrukcija ulice Boška Buhe u Pljevljima. U dijelu sportske infrastrukture predviđena su sredstva za izgradnju i

rekonstrukciju, dijelom ili u cjelini, sportskih dvorana i sala u Beranama, Žabljaku, Andrijevići, Gusinju i Murinu, kao i za sportski kompleks u Kolašinu.

Istovremeno, u oblasti komunalne infrastrukture i zaštite životne sredine, zatim obrazovne, zdravstvene, socijalne infrastrukture, očuvanja i održivog korišćenja kulturnih dobara, podrška iz kapitalnog budžeta preko Direkcije javnih radova je planirana za sljedeće razvojne projekte: postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u Beranama, unapređenje sistema za vodosnabdijevanje u Beranama, kanalizaciona mreža u Plavu i Rožajama, izgradnja deponije u Pljevljima, izgradnja domova kulture u Mojkovcu i Pljevljima, izgradnja polikliničkog centra sa urgentnim centrom u Beranama, izgradnja dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju u Rožajama, dječijeg vrtića u Bijelom Polju, osnovne škole u Rožajama, sportske sale u Gusinju itd. Prijedlogom kapitalnog budžeta koji će se realizovati preko Direkcije za saobraćaj u vrijednosti od 53,99 miliona, podržaće se realizacija nekoliko ključnih projekata u 2014. godini, u oblasti osnovne infrastrukture na sjeveru, rekonstrukcija puta Vilusi-Vračenovići u dužini od devet kilometara, rekonstrukcija puta Berane-Lubnice, rekonstrukcija dijela puta Slijepač most-Tomaševo - Pljevlja, dionica Pavino Polje-Kovren, rekonstrukcija puta Berane-Petnjica, rekonstrukcija puta Pljevlja-Metaljka, izgradnja tunela Tifran, rekonstrukcija puta Berane-Kolašin, dionica Lubnice-Jezerine, kao i treće trake Slijepač most-Lepenac.

Koristim priliku da naglasim i važnost što bržeg započinjanja radova na najvažnijem razvojnom projektu autoputu Bar-Boljare, čija izgradnja predstavlja preduslov za bolju povezanost i dostupnost sjevera i njegov dinamičniji razvoj. Dio sredstava za početak radova kojim Vlada treba da participira u finansiranju ovog projekta predviđen je u kapitalnom budžetu za narednu godinu. Takođe su predviđena sredstva i za nastavak eksproprijacije na definisanoj traci za nadzorne radove. Pored navedenih projekata čija je djelimična ili potpuna realizacija u 2014. godini predviđena Predlogom kapitalnog budžeta za tu godinu, u narednoj godini se planira realizacija razvojnih projekata finansiranih iz drugih izvora, naročito u oblasti energetike, poljoprivrede i turizma kao ključnih oblasti koje treba da doprinesu smanjenju regionalnih razlika u Crnoj Gori i ubrazanom razvoju države u cjelini. Sve ove projekte zbog ograničenog vremena predviđenog za odgovor nijesam u prilici da pomenem.

U najkraćem, želim da se osvrnem samo na najznačajnije. U oblasti energetike, u prvoj polovini 2014. godine planiran je početak radova na izgradnji vjetroelektrane na Krnovu čija je ukupna vrijednost 90 miliona eura. U finalnoj smo fazi procedure izbora najpovoljnije ponude za izgradnju drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima. Očekivanje je da će radovi na izgradnji ovog kapitalnog energetskog projekta početi u prvoj polovini naredne godine. Ukupna investicija je predviđena u iznosu od preko 300 miliona eura. Na osnovu do sada zaključenih ugovora o koncesiji za izgradnju malih hidroelektrana planirana je izgradnja i puštanje u rad tokom 2014. godine preko deset malih hidroelektrana na području sjevera, a stvoreni su preduslovi za brzu realizaciju projekata malih hidroelektrana za koje postoji izraženo interesovanje investitora na osnovu nedavno završenog tendera Ministarstva ekonomije.

U oblasti poljoprivrede kroz mjere agrobudžeta najveći dio subvencija usmjeren je ka sjeveru. Planirano je preko 3,5 miliona eura, konkretno preko 800.000 za otkup mlijeka, oko dva miliona premija u stočarstvu, preko 400.000 u ratarstvu, 150.000 u voćarstvu itd. Istovremeno kroz Midas program će se u 2014. godini u sjeverni dio Crne Gore investirati oko četiri miliona eura i pokrenuti 150 projekata. Planirani su i novi pozivi u okviru Midas projekta koji će pokrenuti investicije u iznosu od preko 3,5 miliona eura. Nastaviće se sa izgradnjom novih vodovoda i realizacijom projekta "Mašinski prstenovi" kojim se unapređuje seoska infrastruktura i stvaraju uslovi za rast proizvodnje i obezbjeđenje boljih uslova za život građana u ruralnim područjima. U okviru politike ravnomyernog regionalnog razvoja nastojimo da stvorimo preduslove za unapređenje zimske turističke ponude. Nakon otvaranja putnog pravca Risan-Žabljak intenzivno se radi na oživljavanju turističkog razvoja Žabljaka. Ponuda je već unaprijeđena otvaranjem rekonstruisanog hotela Žabljak u kategoriji četiri zvjezdice sa dodatnim sadržajima. U toku su aktivnosti na izradi razvojnog plana za lokalitet Savin kuk, kao i na pripremi projektne dokumentacije za rizort Kolašin 1600. Paralelno se priprema raspisivanje tendera za Ski rizort i tenderska dokumentacija za nabavku žičare na lokaciji Kolašin 1600.

Dakle, ulaganjem kroz kapitalni budžet, stvaranjem uslova za privatne investicije, ali i nastavkom mjera podrške razvoju malih i srednjih preduzeća preko Ministarstva ekonomije, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Investiciono-razvojnog fonda i Zavoda za zapošljavanje očekuje se dalji rast broja malih i srednjih preduzeća, povećanja broja zaposlenih i dinamičniji razvoj sjevernog regiona tokom 2014. godine. Vjerujem da pobrojane aktivnosti i mnoge druge koje nijesu mogle stati u pet minuta odgovora ukazuju na posvećenost Vlade realizaciji politike ravnomyernog regionalnog razvoja i posebno razvoja sjevera Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Kalač ima riječ. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Uvaženi predsjedniče Vlade, hvala vam na vašem odgovoru. Podržavam planove i projekte o kojima ste govorili, jer ako je jedan od najvažnijih ciljeva Vlade regionalni razvoj, to je pokazatelj da Vlada ozbiljno razmišlja da razvija sve regione ravnomyerno. Unapređenje infrastrukture je osnov za razvoj bilo kojeg kraja, ne samo putne već i ostale, a vi ste pomenuli svu infrastrukturu. Valorizacija resursa mislim da nije završena za sve djelove Crne Gore i da treba još mnoge prirodne potencijale koje imamo valorizovati. Značajna su sredstva koja su planirana za razvoj sjevernog regiona.

Ono što sam primijetio je da nijeste pomenuli najmlađu opštinu u Crnoj Gori, to je opština Petnjica. Pomenuta je izgradnja i razvoj skoro svih opština na sjeveru, dijelom opština na jugu, Petnjica je izostavljena, pretpostavljam da to nije bila vaša namjera. Govorili ste o 50 kilometara lokalnih puteva. Ono za šta bih se ja založio neka bude 20 kilometara tih lokalnih puteva, ali neka budu

kvalitetno izvedeni. Prečišćavanje otpadnih voda je nešto što u skladu sa sredstvima, ali ipak hitno moramo sprovesti u Crnoj Gori, jer je ipak Crna Gora ekološka država. Subvencije u poljoprivredi, takođe će značajno pospiješiti razvoj ove grane, ali ste, između ostalog, pomenuli i vodovod u Rožajama. Ako ste već pomenuli taj vodovod, osvrnuću se na tu infrastrukturu, ne konkretno na ovaj vodovod već na jedan drugi koji se izvodi na ruralnom području, snabdijeva tri sela. Značajna sredstva su izdvojena za takav projekat i on se već realizuje.

Međutim, od Instituta za zdravlje Crne Gore iz Podgorice dobijeno je mišljenje o ispravnosti vode. Kako hemijska tako i mikrobiološka analiza pokazuje da je voda neispravna za piće. Sredstva koja su uložena u jedan ovakav projekat su značajna. Međutim, njihov značaj je jako mali u odnosu na dugoročne posljedice na zdravlje ljudi. Pretpostavljam da ni vaš cilj nije realizacija ovakvih projekata već projekata od kojih će građani imati koristi. Pomenuli ste i stručno osposobljavanje svršenih srednjoškolaca, što će znatno uticati na zapošljavanje u privredi, a ne u administraciji kao što je danas slučaj. Veće angažovanje lokalnih samouprava ne samo da je moguće već je neophodno. Veliki broj uposlenih u administraciji treba da da svoje rezultate. Mislim da konačno trebamo ići ka tome da svako radi svoj posao. Smatram da svaka lokalna samouprava ima svoj biznis centar i da oni prvenstveno treba da opravdaju svoj naziv i da rade ono što stoji u samom njihovom nazivu, da izrađuju projekte i stvaraju uslove za razvoj biznisa. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, predsjedniče.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Hvala, gospodine Kalač, na dodatnom pitanju.

Dijelim sve ono što su vaše preokupacije kako sa svakog mjesta na kojem se vodi državna politika pokazati dovoljan nivo pažnje za prevazilaženje onoga što su krupni naslijeđeni deficiti u sjevernom dijelu države. Vjerujem da je veoma jasno da ocjena koju iznosimo o koncentraciji ozbiljnih razvojnih resursa na sjevernom dijelu države nije, da kažem, nikakva lična ocjena, niti lični utisak nego posljedica jednog ozbiljnog sagledavanja onoga što su razvojni resursi na teritoriji države u Vladi Crne Gore i posljedica uvjerenja da će budući razvoj države u bitnoj mjeri biti opredijeljen tempom korišćenja resursa na sjeveru Crne Gore. Tako da hoću da vam kažem da ćete u Vladi na čijem sam čelu imati uvijek vrlo zainteresovanog sagovornika za ovu temu.

Drugo, u odgovoru na prvi dio vašeg pitanja sam kazao da je Petnjica tretirana kroz projekat puta Berane-Petnjica u okviru sredstava namijenjenih Direkciji za saobraćaj, odnosno u kapitalnom budžetu onom njegovom dijelu koji je namijenjen Direkciji za saobraćaj.

Takođe, imam na umu da smo u Petnjici radili prethodnih godina dosta na objektima, uključujući i objekte društvene infrastrukture, i želim da vam kažem da prema mom sjećanju, u kapitalnom budžetu za 2014., a to ćete biti u prilici da pogledate uskoro ovdje u Parlamentu, stoje opredijeljena sredstva za asfaltiranje

lokalnih puteva u tom dijelu. Da li je to dovoljno i da li je to prioritetno to je tema o kojoj svakako možemo razgovarati kada budemo utvrđivali završnu verziju budžeta za 2014. godinu.

Kada ste govorili o Rožajama i seoskom vodovodu, ono što znam iz dosadašnjeg iskustva je da je prethodni posao koji se obavi, dakle ispituje se ispravnost vode. Nadam se da onaj ko je bio investitor u realizaciji ovog vodovoda nije propustio to da uradi. Ali, suočen sam sada kroz vaš komentar sa novom informacijom koja upućuje na novi problem. Ja ću vas zamoliti da i vi, a evo potrudicu se i svojom linijom, preko Ministarstva poljoprivrede, što prije dođemo u posjed informacije, ali i prije toga na neviđeno, povodom tog ili bilo kog drugog pitanja, želim da se odmah složimo da nema prečeg pitanja od zdravlja ljudi. Dakle, ako je neko i propustio nešto da uradi ili ako je neko previdio loše mikrobiološke ili hemijske nalaze, to ne može biti razlog da bismo insistirali na realizaciji nekog projekta koji nema takvu vrstu utemeljenja. Znači, vrlo ćemo pažljivo ispitati taj problem.

Želim da, možda zbog interesovanja javnosti, a na sličnu temu, dodam samo još jednu rečenicu. Vrlo smo pažljivo posljednjih dana analizirali onaj problem koji postoji s Beranama, koji je u dobroj mjeri, da kažem, posljedica nekontrolisanog i neusaglašenog razvoja djelova infrastrukture, tako da u nekoj fazi su u trupu današnjeg puta Berane-Kolašin postavljene instalacije za vodovod. Danas mi u cilju valorizacije Bjelasice gradimo novi regionalni put između Berana i Kolašina i vrlo smo ozbiljno razmotrili to pitanje, bez obzira što je ovo pitanje iz nadležnosti lokalne uprave, procjenjujući da lokalna uprava nema kapacitet da riješi to pitanje, a opet procjenjujući da bi bilo krajnje neracionalno, nesvršishodno danas praviti taj put i asfaltirati ga, a pri tom ostavljati u njegovom trupu izvor problema koji može svako malo izazivati potrebu da prekopavamo one milione koje smo uložili u regionalni put. Složili smo se da ćemo to pitanje sa posebnom senzibilnošću razmotriti narednih dana, opet u kontekstu definisanja budžetskih obaveza u 2014. godini, da vidimo da li ono što jedna opština ne može sama da riješi, možda može riješiti uz našu podršku da bismo na taj način pokazali pažnju prema ovome na što ste vi ukazali, pažnju u odnosu na zdravlje ljudi, a istovremeno definisali neka nova pravila ozbiljnih trošenja kada je u pitanju kapitalna infrastruktura tako što ćemo zaista voditi računa da jedni radovi izvedeni ranije ne smetaju drugim radovima koji se logično pretpostavljaju u nekom kasnijem periodu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane kolege, stekli su se uslovi na ovaj način da završimo naš današnji rad. Hvala vam na učešću.

Zaključujem sjednicu. O datumu naredne sjednice bićete blagovremeno obaviješteni. Orijentaciono, 3.decembar je u pitanju.

Hvala vam. Vidimo se.